

Fördjupad översiktplan för
TORÖ, SVÄRDSÖ och OXNÖ
Nynäshamns kommun, Stockholms län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	4
PLANARBETETS SYFTE	4
PLANAVGRÄNSNING	4
TIDIGARE KUSTLINJER	7
PLANOMRÅDETS NATURFÖRUTSÄTTNINGAR.....	8
GEOLOGI.....	8
RADONRISKOMRÅDEN	8
HYDROLOGI.....	10
YTVATTEN	10
HAVSVIKAR	10
KLIMAT OCH LUFT	10
VEGETATION	12
Torö.....	12
Svärdsö.....	12
Oxnö	12
DJURLIV	12
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR.....	13
KOMMUNALA BESLUT OCH STÄLLNINGSTAGANDEN	13
GÄLLANDE PLANBESTÄMMELSER FÖR PLANOMRÅDET	13
<i>Byggnadsplaner fastställda före 1979-01-01</i>	13
<i>Byggnadsplan fastställd mellan 1979-01-01 och 1987-06-30</i>	13
<i>Planer antagna före 1987-06-30 men fastställda efter PBL:s ikrafträdande</i>	15
STRANDSKYDD	15
BEFOLKNING OCH SYSSELSÄTTNING	17
MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN.....	17
ALLMÄNNA INTRESSEN	19
BOSTÄDER	19
VERKSAMHETER	19
TRAFIK, BULLER.....	19
JORD- OCH SKOGSBRUK.....	19
KOMMUNAL SERVICE.....	21
FISKE.....	21
FRILUFTSLIV	21
NATURVÅRD	23
Torö.....	23
Svärdsö.....	25
Oxnö	26
KULTURMINNESVÅRD – LANDSKAPSBILD.....	28
Torö kyrka	28
Herrhamra gård.....	28
Torsvi	28
TEKNISK FÖRSÖRJNING	31
VATTENFÖRSÖRJNING	31
VATTENFÖRBRUKNING	31
SALTVATTEN INTRÄNGNING I BRUNNAR	35
AVLOPPSFÖRSÖRJNING	37

PLANÖVERVÄGANDEN – PLANFÖRSLAG.....	42
OMRÅDEN FÖR PERMANENT BEBYGGELSE.....	42
<i>Torö</i>	43
<i>Svärdsö</i>	46
<i>Oxnö</i>	47
BEVARANDEOMRÅDEN DÄR MARKANVÄNDNINGEN INTE AVSES FÖRÄNDRAS.....	49
LÄGERSKOLA.....	50
BEFINTLIGA DETALJPLANELAGDA FRITIDSOMRÅDEN.....	50
<i>Torö</i>	50
<i>Svärdsö</i>	51
<i>Oxnö</i>	51
BEBYGGELSE UTANFÖR DETALJPLAN.....	52
<i>Ekudden och herrhamratomten</i>	52
<i>Stattnäs, Nabben, västra Svärdsö och norra Svärdsö</i>	52
<i>Oxnö</i>	52
TRAFIKFÖRSÖRJNING OCH PARKERINGSPLATSER.....	54
LITTERATURFÖRTECKNING	55

BILAGA 1 GRUNDVATTENTILLGÅNGAR
BILAGA 2 PLANFÖRSLAGSKARTA

Planförslaget har utarbetats inom Miljö- och arkitektkontoret i Nynäshamn, genom Ann-Christine Arkedahl, Sven Perman, Jan von Wachenfeldt och Åke von Matern.

Omslagsbild och foto: Åke von Matern

INLEDNING

För att mark ska bebyggas måste den ur allmän synpunkt vara lämplig för ändamålet. Denna lämplighetsbedömning sker vid planläggning eller vid bygglovprövning. Detta framgår av Plan- och bygglagens (PBL) 1 Kap 6. Kommunen har genom PBL och Naturresurslagen (NRL) fått ansvaret för att upprätthålla och förbättra kvalitén i bebyggelse och miljö. För att kunna ta ansvar för miljön krävs en handlingsberedskap för de tillfällen då olika intressen ska vägas mot varandra. Denna handlingsberedskap skaffar sig kommunen genom översiktlig planering, dvs. man tar i förväg reda på förutsättningarna för olika beslut. Vilka resurser finns inom det aktuella området; hur kan resurserna utvecklas, hur kan en ur allmän synpunkt lämplig samhällsutveckling skapas? Vilka intressen ska prioriteras? Både bevarande- och förändringsintressen ska beaktas.

Planeringen är avsedd att underlätta beslut i enskilda bygglovärenden. Enskilda fastighetsägare bereds tillfälle att i förväg se vilka allmänna intressen som kommunen anser betydelsefulla. Fastighetsägaren kan då lättare bedöma det rimliga i kommunens beslut och bevaka sin rätt.

Denna fördjupade översiktsplan avser att skapa en sådan handlingsberedskap.

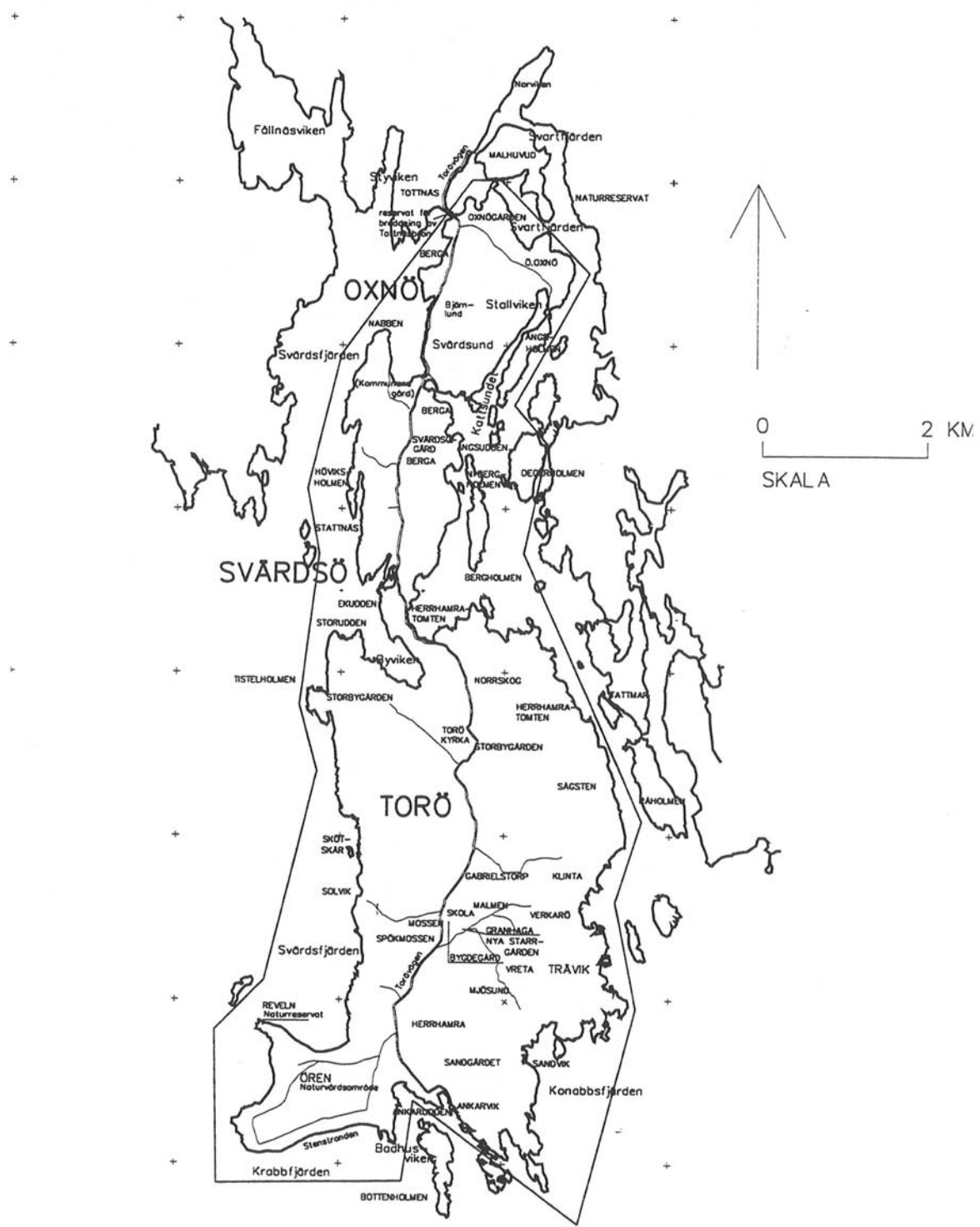
Planarbetets syfte

Miljö- och byggnadsnämnden har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att utarbeta en fördjupad översiktsplan för Torö, Svärdsö och Oxnö. Syftet med den fördjupade översiktsplanen är att:

1. Utredda förutsättningarna för ny permanentbebyggelse i centrala lägen för befolkning med anknytning till platsen.
2. Studera möjligheterna att bibehålla och helst förbättra servicen, exempelvis barnomsorg och butik.
3. Utredda förutsättningarna för att konvertera befintliga fritidshus till permanentbostäder. Vatten- och avloppsförsörjningen av fritidshusområdena är mycket problematisk, varför dessa frågor måste studeras speciellt.
4. Utredda förutsättningarna för att bevara och vidareutveckla områden av intresse för naturvården och det rörliga friluftslivet. Planområdet är beläget inom den riksintressanta kustzonen med genomgående höga natur- och rekreationsvärden. Hela Torölandet är riksintresseområde för högexploaterad kust enligt Naturresurslagen 3 Kap 2, vilket innebär att turismen och friluftslivets (främst det rörliga friluftslivets) intresse ska beaktas då man ska bedöma om exploatering ska tillåtas.

Planavgränsning

Det område som behandlas i denna plan är Torö, Svärdsö och Oxnö. Planområdets avgränsning framgår av karta. Planområdet avgränsas i norr av Svartfjärden, i öster av Konabbsfjärden, i söder av Krabbsfjärden, Bottenholmen och i väster Svärdsfjärden.

Svärdsö Livs

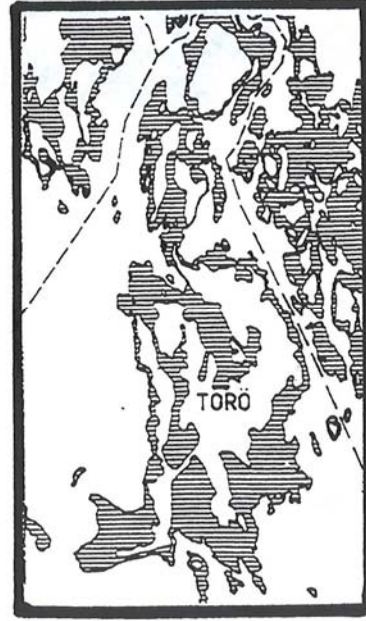
Torö Butik

Tidigare kustlinjer

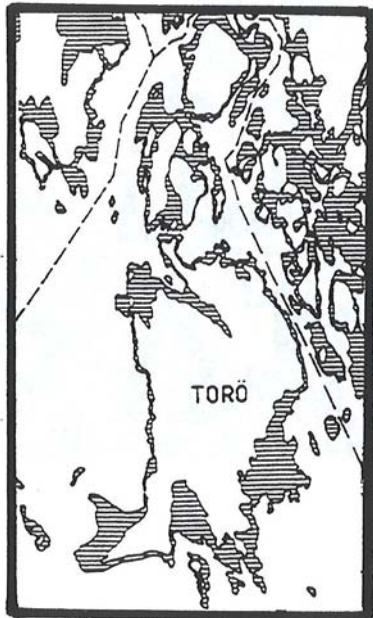
Torö, Svärdsö och Oxnö har en gång stigit upp ur havet. Kartorna visar hur öarna såg ut på stenåldern, bronsåldern, äldre järnåldern och yngre järnåldern.

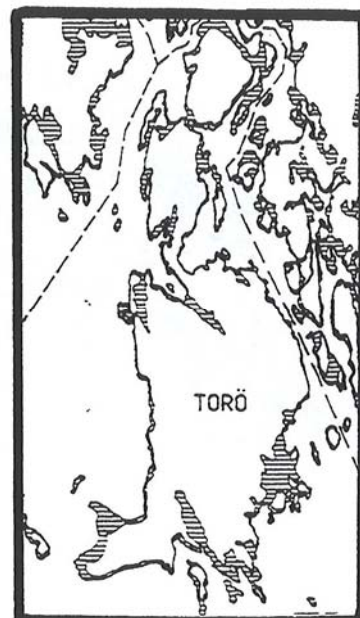
Stenåldern

Bronsåldern

Äldre Järnåldern

Yngre Järnåldern

PLANOMRÅDETS NATURFÖRUTSÄTTNINGAR

Torö, Svärdsö och Oxnö är tre skärgårdsöar som har många varierande naturtyper. Öarna har kvar ett välbevarat småskaligt kulturlandskap. Stora delar har dock bebyggts med fritidshus.

Geologi

Öarna har en gång stigit upp ur havet (se figur föregående sida.) De har en varierande geologi med kristallin berggrund (sedimentgnejs) överlagrad av ett tunt lager sandig -moig morän och därefter lera. En del av Torö tillhör en s k randmoränzon. Moränens ytlager är i allmänhet mer eller mindre förändrad genom svallning och ibland närmast att karakterisera som ett tunt lager svallgrus, som överlagrar moränen.

Vid Svärdsö fyr indikerar det s k basmineralindex att det finns stora halter av tunga mineraler (hornblände, pyroxen, olivin, granat, kalcit, kaikrik plagioklas). Dessa tunga mineraler är värdefulla för växterna och ger en rik flora.

På Torö finns isälvsavlagringar. Ören är en sådan isälvsavlagring bestående av stenigt grus och därefter grusig sand med en varierande mäktighet på mellan 5 och 25 m.

Svallgrus förekommer också. Nordost om Ören finns ytterligare en isälvsavlagring som är ryggformad till följd av svallning. I denna isälvsavlagring vid Herrhamra har en täkt brutits. Stenigt grus dominerar täkten. Rikligt med skal av blåmusslor förekommer - s k skaljord. Skaljord förekommer också på nordvästra Svärdsö. Isälvsavlagringar är ofta vattenförande. Jordlagren har varierande mäktighet och kan lokalt vara 20 m djupa i smala dalgångar.

Radonriskområden

Inom planområdet finns tre större områden där gammastrålningsnivån i berggrundens ytlager och/eller jordarter kan överstiga 30 uR/h. Det visar att uran- eller toriumhalter i berggrunden eller jordlagret är förhöjda. Vid förhöjda uranhalter kan radonavgång från marken utgöra ett problem.

Kommunen utför i samband med större nybyggnader markradonundersökningar. Se karta nästa sida.

Hydrologi

Den dominerande bergarten i området är sedimentgnejs. Denna sägs vara en s k kristallin bergart vars mineralfogning är så tät, att vattengenomträngligheten i själva bergarten är praktiskt taget obefintlig. Det grundvatten som förekommer, hittar man därför i de sprickor som finns i berget. Berggrundens sprickzoner framgår av kartan på nästa sida. Avgörande för vattenförekomsten är också hur dessa sprickor uppkommit, dess s k tektoniska ursprung.

Medianvärdet av kapaciteten på de bergborrade brunnarna i Nynäshamns kommun är 200 l/h, vilket är ett av de lägsta värdena i landet.

Ytvatten

Årsnederbörden i skärgårdsområdet är mellan 400 och 500 mm. Genomsnittlig årsnederbörd för Stockholms län är omkring 500 mm. Av denna beräknas årsavdunstningen uppgå till 350 mm, vilket innebär att 50 till 150 mm tillförs markytan för att infiltrera till grundvattnet eller ytavrinna till omkringliggande havsvikar.

Havsvikar

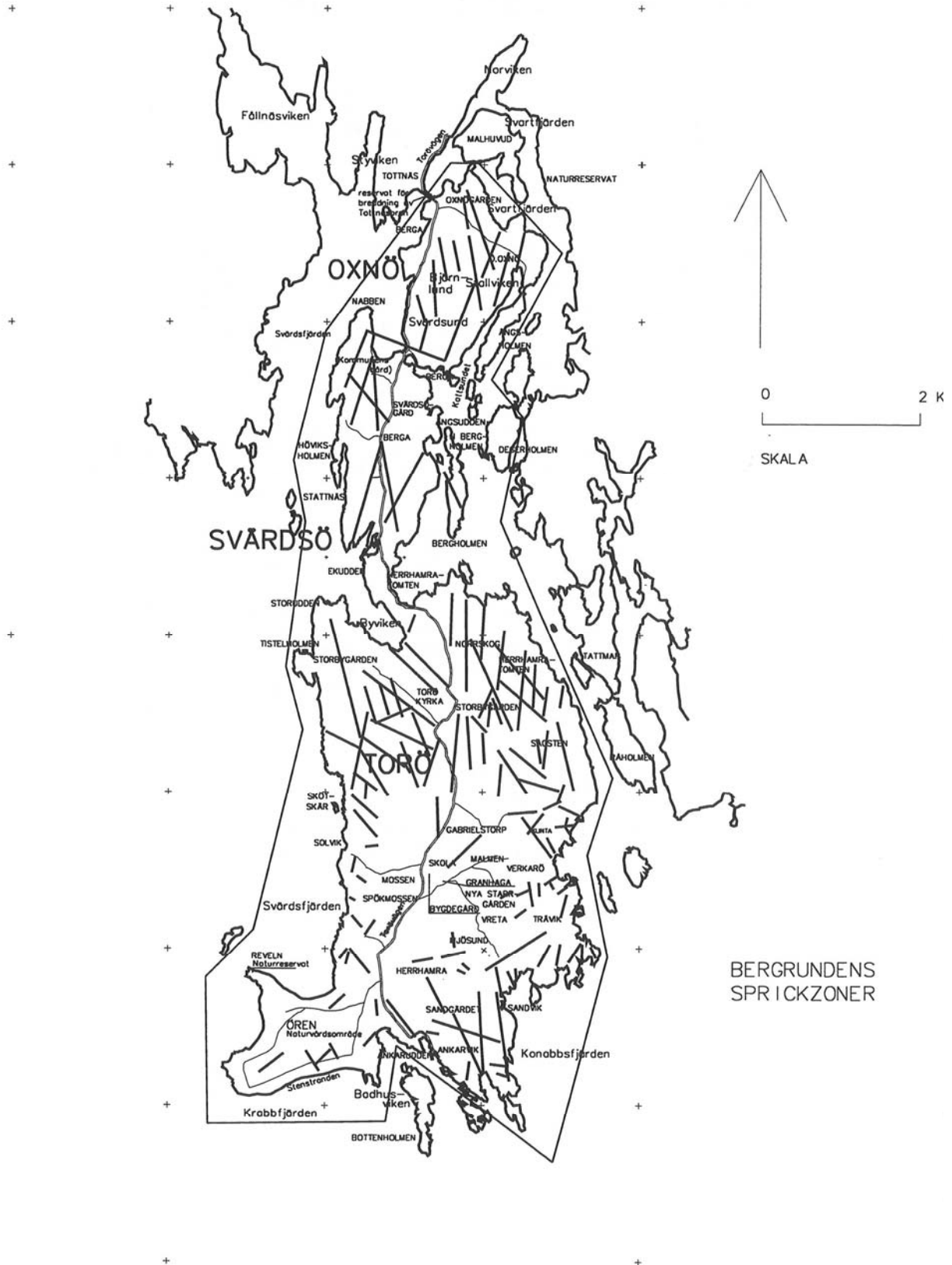
Enligt den översiktliga naturinventeringen för Nynäshamns kommun är Stallvikens inre delar avstängd för genomströmning genom en tröskel vid Kattsundet. Stallviken bör därför inte utsättas för någon form av påverkan som kan orsaka försämrad vattenomsättning eller vattenkvalitet.

Norviken (norr om Oxnö mot Norsbol) är en fjärd som håller på att avsnöras till sjö. Vattenomsättningen är begränsad, vilket resulterar i att viken är näringsrik och vassrik. Belastningen från jordbruksmark och enskilda avlopp är förhållandevis hög.

Klimat och luft

Tungmetallhalter i mossor har uppmätts vid Ören. Förhöjda halter av krom, nickel och koppar har konstaterats vid Ören. SSAB:s järnverk i Oxelösund kan vara en tänkbar källa.

Torö har ett gynnsamt klimat för ett rikt djur- och växtliv för bl.a. värmekrävande insekter.

Vegetation

Torö

Stora sammanhängande hållmarker utgör den viktigaste vegetationstypen i de kustnära delarna av ön. I berggrundens sprickzoner återfinns våtmarker (vitmossekärr eller alkärr)

De inre delarna av ön är mycket varierande. Olika skogstyper omväxlar med hagmarker och åkermark. Skogarna har tidigare betats och håller på att växa igen med delvis mycket rik flora.

Ädellövskogsdungar förekommer och en del lundpartier hyser en exklusiv flora, som tillkommit tack vare en lång förekomst av ädellövträd. En del äldre hagmarker har planterats med barrskog.

På Torös sydvästra udde, Reveln, finns en havsstrandsäng med mycket höga botaniska värden och med ypperliga rastmöjligheter för flyttande fåglar. Havsstrandsängar av denna typ måste hävdas för att värdena ska finnas kvar.

Svärdsö

Norra delen av ön har ett omväxlande landskap med en rad olika naturtyper, bergryggar med tallskog, sänkor med uppodlad mark, ädellövskogsdungar. Öns södra del domineras helt av barrskog. Endast några få korta strandavsnitt är tillgängliga för allmänheten. På tomtmark förekommer såväl ädellövskogsbestånd som urkalkstenshällar med bl.a. rik kärlväxt- och mossflora.

Oxnö

Den dominerande vegetationstypen är hållmarkstallskog och barrblandskog av ristyp. Norra delen av ön är mindre påverkad av skogsbruk. Åkrar och ohävdad kulturmark samt omfattande fritidsbebyggelse präglar de strandnära delarna.

Djurliv

Under vår och höst sträcker tusentals fåglar över Torölandet, Ören och Öja. Det småskaliga kulturlandskapet har en viktig funktion för de flyttande fåglarna. Under hösten är bl.a. rovfågelsträcket mot sydväst från Ören imponerande. Under hösten 1989 syntes under en dag ca 1000 flyttande fjällvråkar vid Ören. Sjöfågelsträcket norrut på våren blir på grund av de geografiska förhållandena koncentrerat och lättobserverat på Torös sydligaste spets. Ören är även en populär rastplats för vadare.

Vid Vreta och Ören häckar nattskärnan. Den är numera ganska ovanlig i Sverige. Sundet mellan Lisö och Svärdsö har liksom den kala klippön Gubblevern stora värden för fågellivet. Hela området har nationell betydelse som rastplats för vigg. Stora kolonier fisktärna och silvertärna häckar på Gubblevern.

Torö har en mycket intressant insektsfauna med bl.a. flera sällsynta fjärilsarter. Norviken och Byviken är viktiga reproduktionslokaler för olika fiskarter. Asköfjärden är viktig för fisket och föreslås bli marint reservat.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunala beslut och ställningstaganden

I översiktsplanen för Nynäshamns kommun finns följande kommunala övervägande:

“Naturmarkerna på Torö och särskilt inom strandzonen och riksintresseområdet bör skyddas. Skärgårdslandskapets karaktär bör bibehållas. Stor hänsyn bör tas i jord- och skogsbruket till den värdefulla och känsliga naturen. Samråd bör ske mellan skogsvårdsstyrelsen och kommunen inför större åtgärder i skogsbruket. Eventuellt kan en naturvårdsinriktad skogsbruksplan behöva göras för Torö”.

“Anläggningar och bostäder som bidrar till den lokala sysselsättningen kan medges i goda kommunikationslägen, främst med anknytning till basnäringarna eller friluftsliv och rekreation, såvida dessa inte står i strid med natur- och kulturintressena”.

“Fritidsbebyggelse kan tillkomma inom planlagt område där VA går att ordna”.

“Områdesbestämmelser med begränsningar i byggrätterna för befintliga fritidshus utom plan bör övervägas. Stor restriktivitet mot enskilda VA-anläggningar för främst Oxnö och Svärdsö bör råda på grund av vattenbrist”.

“Nya byggnader i anslutning till reservatet för ny vägförbindelse och bro vid Tottnäs bör prövas mycket restriktivt”.

“En fördjupad översiktsplan bör utarbetas vari bl.a. möjligheterna till förtätning och komplettering av bebyggelsen bör klaras ut”.

Miljö- och byggnadsnämnden och kommunstyrelsen har under slutet av 1989 beslutat att en fördjupad översiktsplan för Torölandet behövs som beslutsunderlag för bygglovhanteringen eftersom problem finns med saltvatteninträngning i dricksvattenbrunnar, önskemål att bosätta sig i fritidshus, konflikter mellan olika intressen. Dessutom sviktar underlaget för den kommersiella och kommunala servicen.

Gällande planbestämmelser för planområdet

På Torölandet har fritids- och permanentus byggts under olika epoker. Detta avspeglar sig i gällande planbestämmelser.

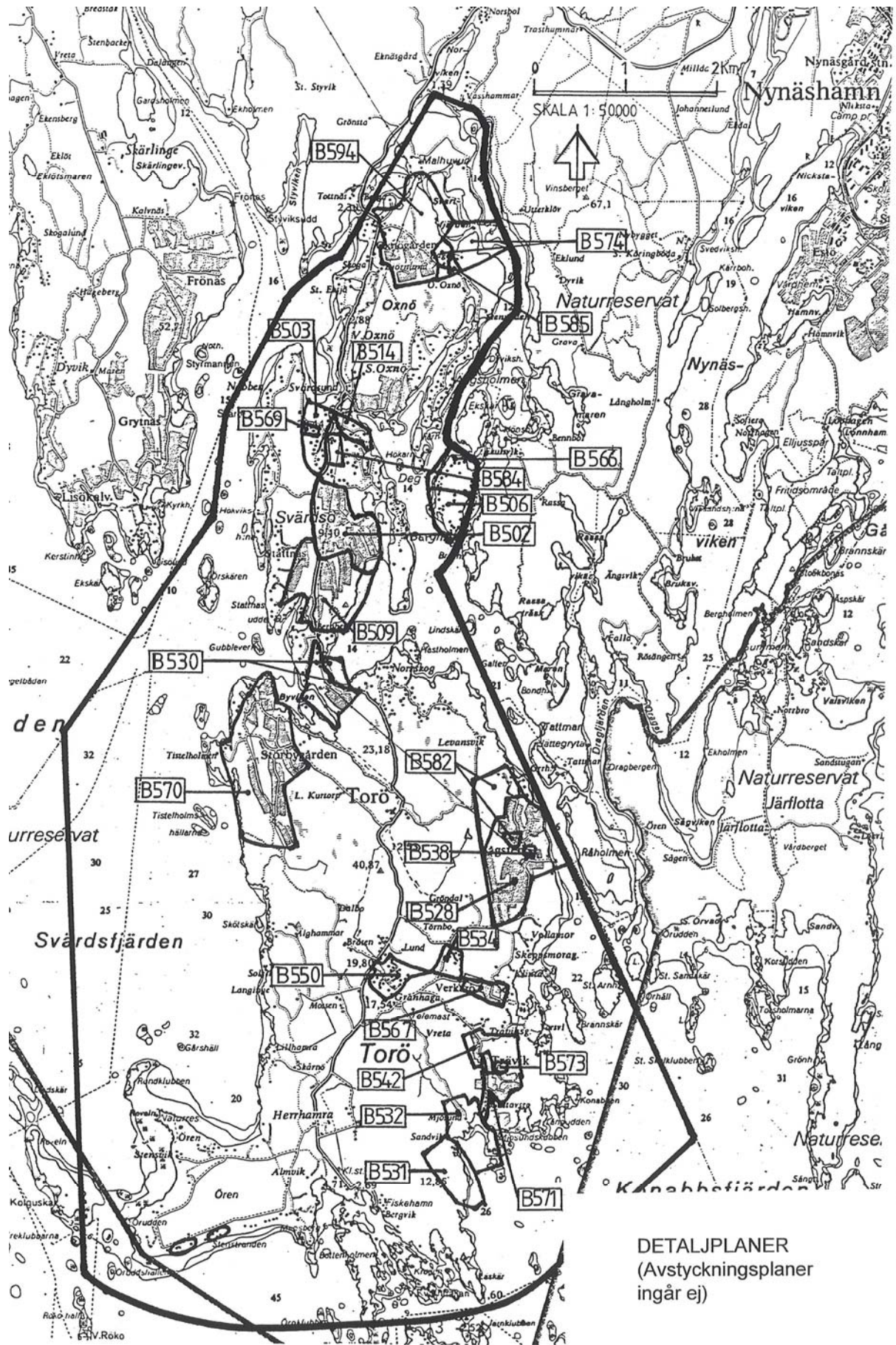
Byggnadsplaner fastställda före 1979-01-01

Mjösund - Sandvik har två byggnadsplaner fastställda 1959-08-21 (B 532 Mjösund) respektive 1959-08-08 (531) Sandvik. På norra Oxnö finns en plan från 1974-03-26 (B 585). Dessa byggnadsplaner ska gälla som detaljplaner enligt PBL med genomförandetiden har gått ut.

Mjösund - Sandvik och Norra Oxnö (B 585) är inte bebyggda enligt plan (B 531, B 532)

Byggnadsplan fastställd mellan 1979-01-01 och 1987-06-30

B 592 Ören vann laga kraft 1982-02-22 och har då genomförandetid till 1992-06-30.

DETALJPLANER
(Avstyckningsplaner
ingår ej)

Planer antagna före 1987-06-30 men fastställda efter PBL:s ikraftträdande

Följande planer antogs av kommunfullmäktige före 1 juli, 1987 och fastställdes av länsstyrelsen enligt BL/BS regler enligt PBL och har en genomförandetid till 1992-06-30.

B 502 Svärdsö;
B 503 Svärdsö;
B 506 Degerholmen;
B 509 Svärdsö;
B 514 Berga;
B 528 Sågsten;
B 530 Herrhamratomten;
B 534 Sågsten;
B 538 Sågsten;
B 542 Träviksgården;
B 550 Gabrielstorp;
B 566 Degerholmen;
B 567 Verkarö;
B 569 Svärdsö;
B 570 Storbygården;
B 571 Träviksgården;
B 573 Träviksgården;
B 574 Oxnö Ö;
B 582 Sågsten;
B 584 Berga, Svärdsö.

Samtliga av dessa planer är belagda med nybyggnadsförbud enligt 5 Kap 8_ 1. PBL; I detaljplan får bestämmas att bygglov inte skall lämnas till åtgärder som innebär väsentlig ändring av markens användning förrän:

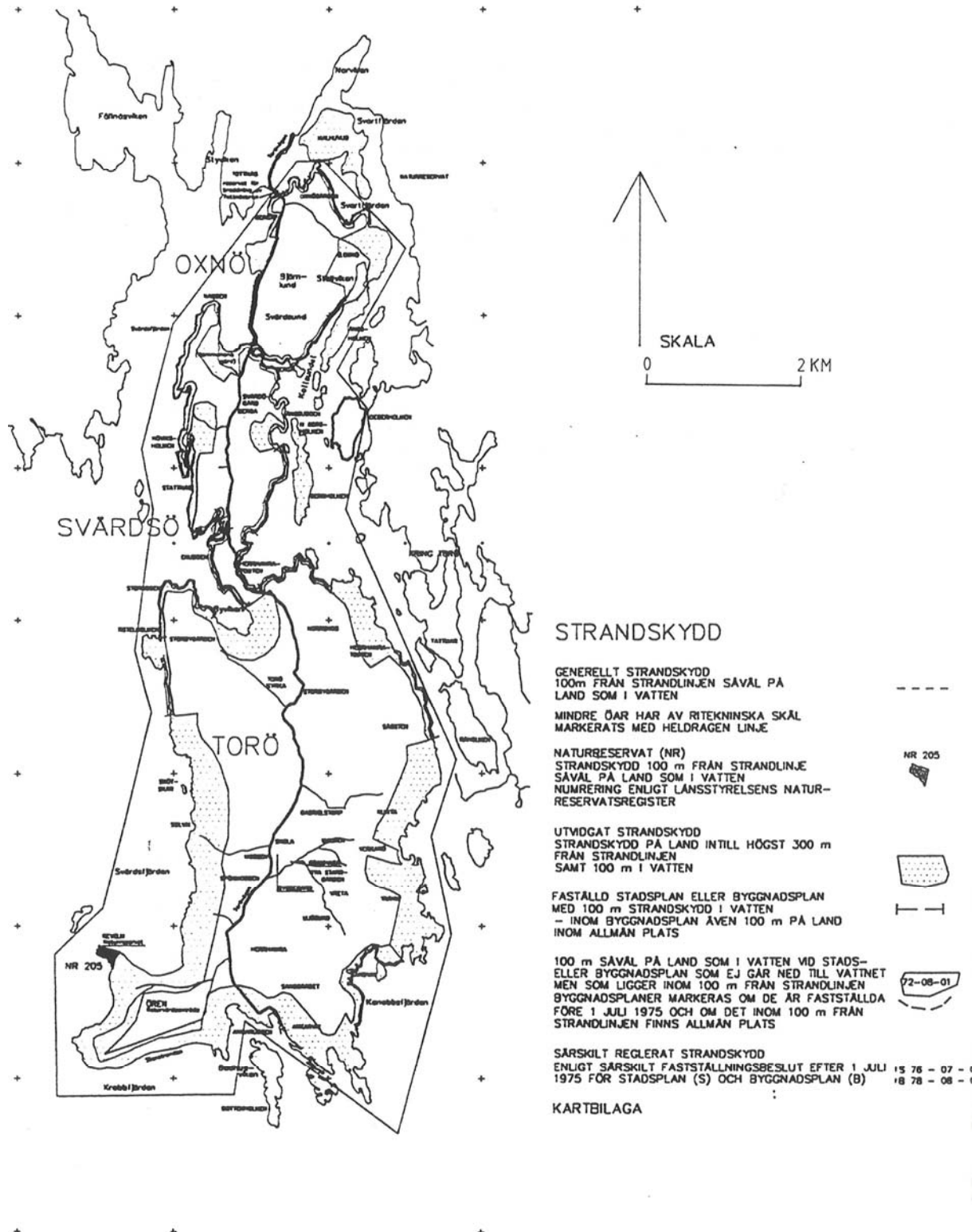
- viss trafik-, vatten, avlopps- eller energianläggning, för vilken kommunen inte skall vara huvudman, har kommit till stånd, ”...”.

B 594 Oxnögården antogs av kommunfullmäktige 1987-03-30. Den fastställdes av länsstyrelsen och vann laga kraft 1988-06-16. Genomförandetiden är t.o.m. 1992-06-30.

Strandskydd

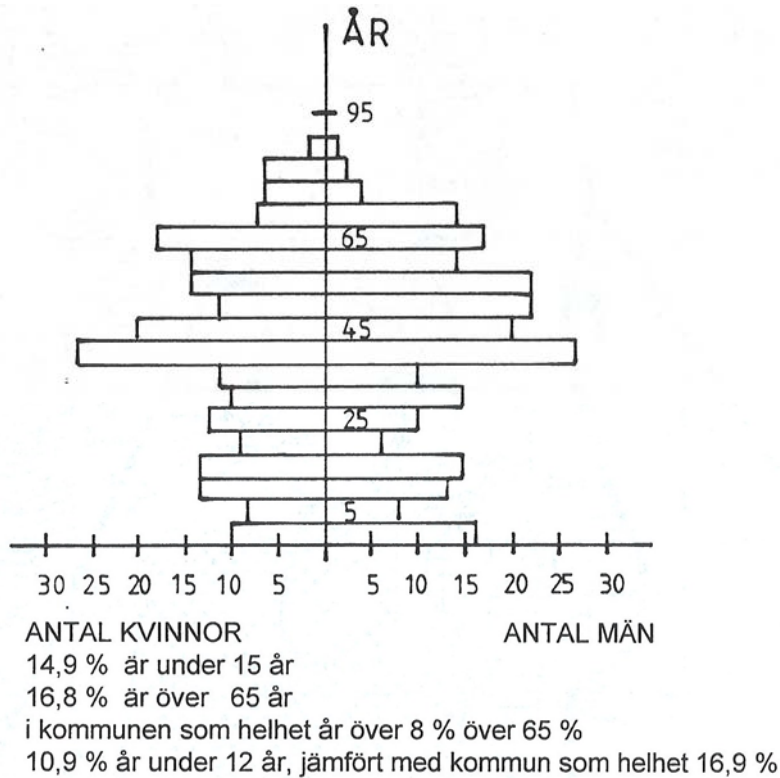
Kring Torölandet gäller 100 meters strandskydd. På vissa ställen har detta utökats till 300 meter enligt länsstyrelsens beslut den 28 februari 1980. Syftet med strandskyddet är att hindra att allemansrätten inskränks på stränderna. Strandskyddet innebär ett byggnadsförbud. Endast då särskilda skäl föreligger kan dispens medges. Strandskyddet ger ingen ny allemansrätt och skall förebygga att markägaren begränsar rörelsefriheten genom att göra strandområden till tomt, planteringar eller genom att försvåra tillträdet genom stängsel eller liknande anordningar. Sommarstugeägare får skydda sin tomt men måste förmodligen tåla att man passerar på 60 - 70 meters avstånd från huset (avståndet gäller vid fri sikt). Detta område på 60 -70 meters avstånd kallas hemfridszon och har genom två prejudicerande domar fastställts av regeringsrätten 1961 och 1963. (Regeringsrättens årsbok 1961 s 73 och årsbok 1963 K.1288)

Då undantag medges från strandskyddet ska den sk hemfridszonen begränsas med hjälp av sk tomtplatsbestämning. Länsstyrelsen eller byggnadsnämnden ska alltid bestämma i vilken utsträckning mark får tas i anspråk som tomt eller på annat sätt användas för det avsedda ändamålet (Naturvårdslagen 16 § 3: e st). Om strandskyddet är starkt, kan det finnas anledning att göra en snävare avgränsning än vad som normalt anses vara en skälig hemfridszon. Tomtplatsbestämningen behöver inte heller motsvara fastighetsgränserna.

Befolkning och sysselsättning

Vid årsskiftet 1989/90 var 456 personer bofasta på Torö och enligt kommunens varuförsörjningsplan förväntas befolkningen öka till 492 personer 1995. Befolkningen fördelade sig på följande åldrar:

Tretton procent av invånarna i Torö socken är sysselsatta inom jord- och skogsbruk. Fyra procent inom tillverkningsindustri och fyra procent i offentlig sektor. Nio procent arbetar inom handel och tjänster.

Andel utpendlare för hela glesbygdsområdet inklusive Torö socken var 44 procent 1987.

Markägförhållanden

På Torö dominerar en större markägare, Björn J:son Stampe, som äger Herrhamra gård. Nynäshamns kommun äger ett begränsat antal fastigheter på Torö och Oxnö. Dessutom finns ett stort antal mindre markägare.

ALLMÄNNA INTRESSEN

Bostäder

Torölandet har landförbindelse via Tottnäsbron och har sedan länge varit fast bebott. Under 1900-talet har området exploaterats för fritidsbebyggelse, eftersom här finns ett attraktivt naturområde med närhet till havet. I kommunen fanns 1987 3 200 fritidshus, varav ca 1 000 på Torölandet, d v s ungefär en tredjedel av kommunens fritidshus finns inom planområdet. Behov av permanentbostäder finns.

Verksamheter

Ett småskaligt jordbruk och skogsbruk bedrivs på ön. Ett fåtal små hantverks- och servicenäringar finns. Därtill kommer hamn- och fiskenäringen vid Ankarudden.

Trafik, buller

Torövägen, som är huvudväg inom planområdet, slingrar sig fram genom skärgårdslandskapet. Hastigheten är begränsad till 70 km/h, på vissa sträckor 50 km/h.

Torövägen trafikeras av 2 500 fordon/dygn. Därav beräknas ca 10 vara tung trafik. Vid nybyggnad av böningshus nära Torövägen bör byggnaden placeras så, att bullernivån 55 dB (A) inte överskrids utomhus vid huset. Särskild bullerutredning bör normalt erfordras i sådana lägen.

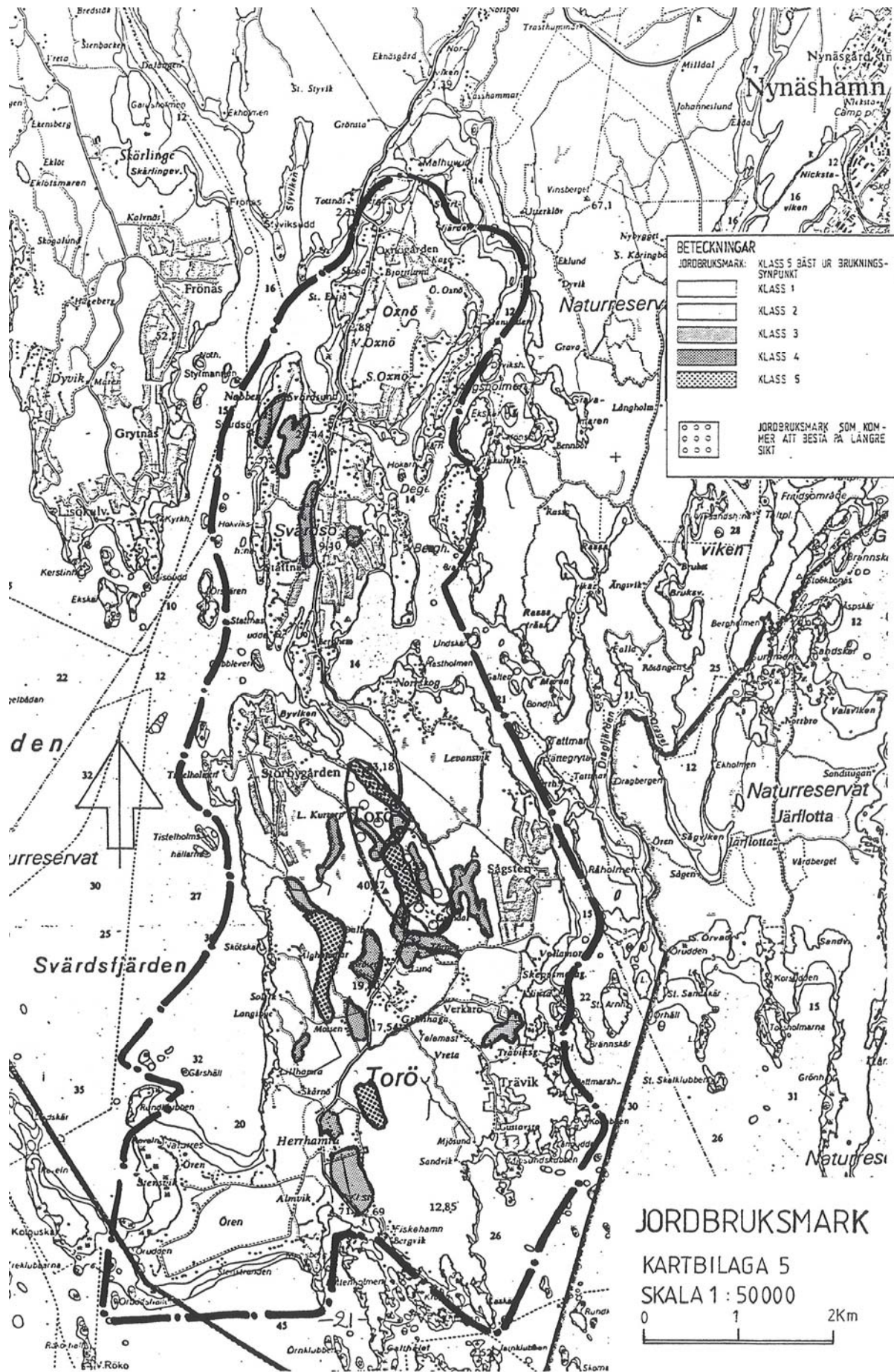
Trafiksituationen vid Ankarudden är ofta problematisk - särskilt sommartid - då bussens framkomlighet hindras av olämpligt uppställda bilar. Möjligheterna till parkering är starkt begränsade i dagsläget.

Bussförbindelse finns mellan Torö - Nynäshamn med sex turer dagligen. Tillåten last på Tottnäsbron är enligt Vägverket 12/16 ton. Framkomligheten över bron begränsas av att den ej är dubbelriktad. Reservat för framtida breddning av bron föreslås.

Jord- och skogsbruk

Torö, Svärdsö och Oxnö har ett småskaligt jordbruk. På Torö dominerar Herrhamragården. Denna gård ägs av Björn J:son Stampe men jorden brukas av arrendatorer. Vid jordbruksmarksprogrammet 1976 klassades markerna. I översiktsplanen för Nynäshamns kommun sägs att denna avgränsning av jordbruksmark fortfarande är giltig.

Skogsbruket på Torölandet sköts rationellt enligt skogsvårdslagen, vilket även inbegriper slutavverkning av skog och plantering av nerlagd åkermark.

Kommersiell service

Två affärer finns inom planområdet, Torö butik och Svärdsö livs. I varuförsörjningsplanen från 1989 påpekas, att andelen utpendling påverkar inköpen av dagligvaror. Man passar på att handla där man arbetar. Andelen fritidsboende spelar en stor roll för affärernas möjlighet att överleva i glesbygden. Sommarhandeln är lika viktig för glesbygdsaffären som julhandeln är på andra orter.

Kommunal service

I Torö by finns en låg- och mellanstadieskola samt förskoleverksamhet. Ett antal reservplatser finns i skolan. Dagbarnvårdare är den barnomsorg som kommunen kan erbjuda på Torö.

Fiske

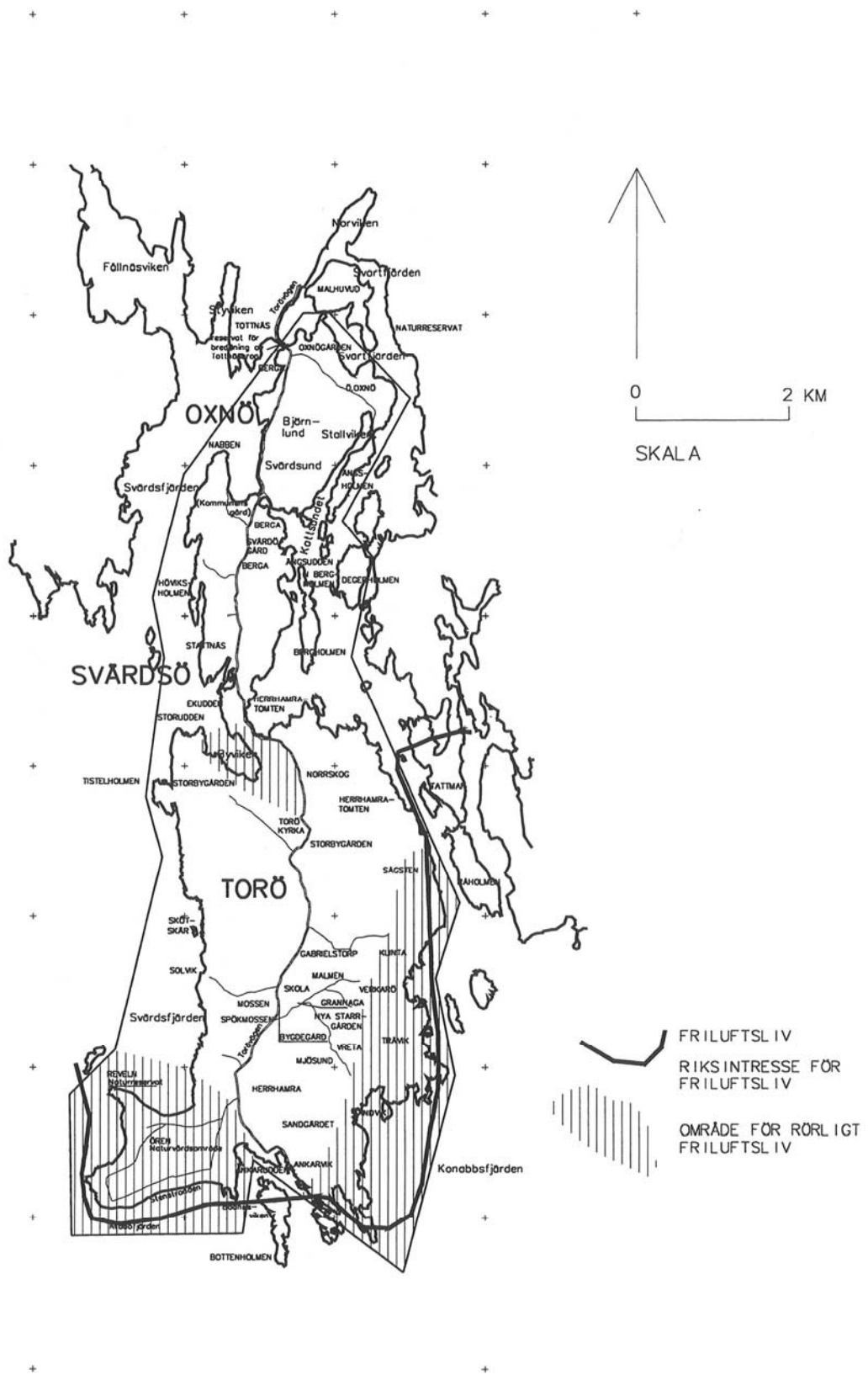
Planområdet omges av känsliga havsvatten där belastningen är av den arten att reningsverk med utsläpp svårligen kan accepteras. Vattnen runt planområdet utgör viktiga reproduktionslokaler för olika fiskarter. Fiskets intressen talar för stor restriktivitet mot utsläpp i havsvattnen.

Byviken är en reproduktionslokal för fisk (gäddlekplats) och bör därför inte belastas med några anläggningar typ båthamn eller något ytterligare utsläpp av avlopp.

Friluftsliv

Torölandet inbjuder till rörligt friluftsliv. Den vackra och rika naturen inbjuder till att ströva, segla, paddla, surfa, bada och fågelskåda. Fågelskådare dras till Torö, Ankarudden, Läckår och framförallt Ören, då ett imponerande fågelliv kan beskådas på dessa platser. Flera stängsel längs den s k Stenstranden och kring Ören finns uppsatta. Det rörliga friluftslivet kommer ibland i konflikt med markägare.

Hela Torölandet är riksintresseområde för högexploaterad kust enligt länsstyrelsens underlagsmaterial. Inom högexploaterad kust skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets intressen särskilt beaktas vid bedömning av tillåten exploatering eller andra ingrepp i miljön. Område för rörligt friluftsliv återfinns enligt förslag till översiktsplan på Ören och kring Byviken.

Naturvård

Riksintresse för naturvård är enligt länsstyrelsen sydöstra delen av Torö, se karta. Planområdets natur har inventerats och klassats i fyra klasser i den kommunala översiktliga naturinventeringen, se karta. Klassindelningen bygger på de kriterier som Statens Naturvårdsverk anser bör vägas in vid en naturinventering. Klass 1 har högsta skyddsvärde och klass 2 har mycket högt naturvärde. I översiktsplanen för Nynäshamns kommun sägs att dessa två klasser ska bevaras och inte exploateras. Nedan följer en sammanfattning av den kommunala översiktliga naturinventeringen.

Torö

Ekudden-Klintemo (45 A) är ett litet men mycket botaniskt rikt lundområde. Fyra hotklassade arter förekommer inom området: mysmadra, tandrot, skogskorn och grenticka. De två sistnämnda arterna är mycket sällsynta och hotade (tillhör hotklass 2 = sårbara arter vars överlevnad inte är säkerställd på längre sikt). Skogskorn är ett gräs som växer på bergryggens östra sida och grenticka en svamp som växer på grova ekar som förekommer på de stora naturtomterna.

Österskog-Norrskog (45 B) är ett stort skogsområde med mycket hållmark och torrbackar. Alkärr förekommer också. I branten och vid bergfoten, mot Norrskogsområdet i väster, förekommer två hotklassade arter strävlost (hotklass 4 = hänsynskrävande art som kräver artvis utformad hänsyn) och sårlicka (hotklass 6 = art som kan vara hotad men som har oklar status). Dessutom förekommer ett sällsynt halvgräslångstarr. I området växer också skägg-lavar som är upp till 3 dm långa, vilket är mycket ovanligt i kommunen. Detta tyder på lång kontinuitet med skog samt ren luft.

Blädning eller luckföryngring föreslås samt mer detaljerade inventeringar för att utforma skötselplaner för området. Ingen form av exploatering får förekomma inom området enligt den översiktliga naturinventeringen.

Vid Skötskär finns en riklig population av den sällsynta och hotade fjärilen *Eupithecia insigniata*. Arten är bunden till gamla äppelträd med riklig mossa och lavar på stammarna. Dessa träd är viktiga för att fjärilen ska överleva.

I ädellövskogen mellan Torö kyrka och Byviken växer den hotklassade arten strävlost. I detta område hittades vid en inventering 1956 den högt hotklassade ringlaven. Vid den kontroll som gjordes i samband med kommunens översiktliga naturinventering 1988-90, kunde arten inte påträffas, vilket kan bero på de avverkningar som de senaste åren företagits i området. Ingen form av exploatering får förekomma om naturvärdena skall bevaras. Gallringar missgynnar lundfloran.

Dalstråken vid Torö kyrka är en viktig ledmiljö och födosöksplats för flyttande rovfåglar som t ex blå kärrhök och fjällvråk. Vid Torö kyrka påträffades 1987 den sällsynta fjärilen *Epirrhoe rivata*, som inte tidigare var känd från Södermanland.

Vid Klinta växer den hotklassade växten sårlicka. I tallskogen väster om Spökmossen växer en liten barrskogskidé, knärot (hotklass 4). Spökmossen och Trävikskärret är viktiga

uppehållsplatser för viltet. Trävikskusten är ett värdefullt område för flyttande fåglar som vadare och änder.

Området vid Vreta är en av de få platser i kommunen, där man kan höra nattskärrans spel under försommarnätterna. Här bör skogsbruket planeras så, att denna fågel får kontinuerlig tillgång till skog av lämplig ålder.

Vid Herrhamra gård förekommer den starkt hotade arten luddvickern, knuten till kulturmark (hotklass 2, sårbar art vars överlevnad inte är säkerställd på sikt). Återkommande översyn bör göras så att inte lokalen spolieras. Mindre flugsnappare häckar också i skogarna kring Herrhamra. Åkrarna utgör rastplats för flyttande gäss och på tallheden och i grustäkten finns en artrik insektsfauna.

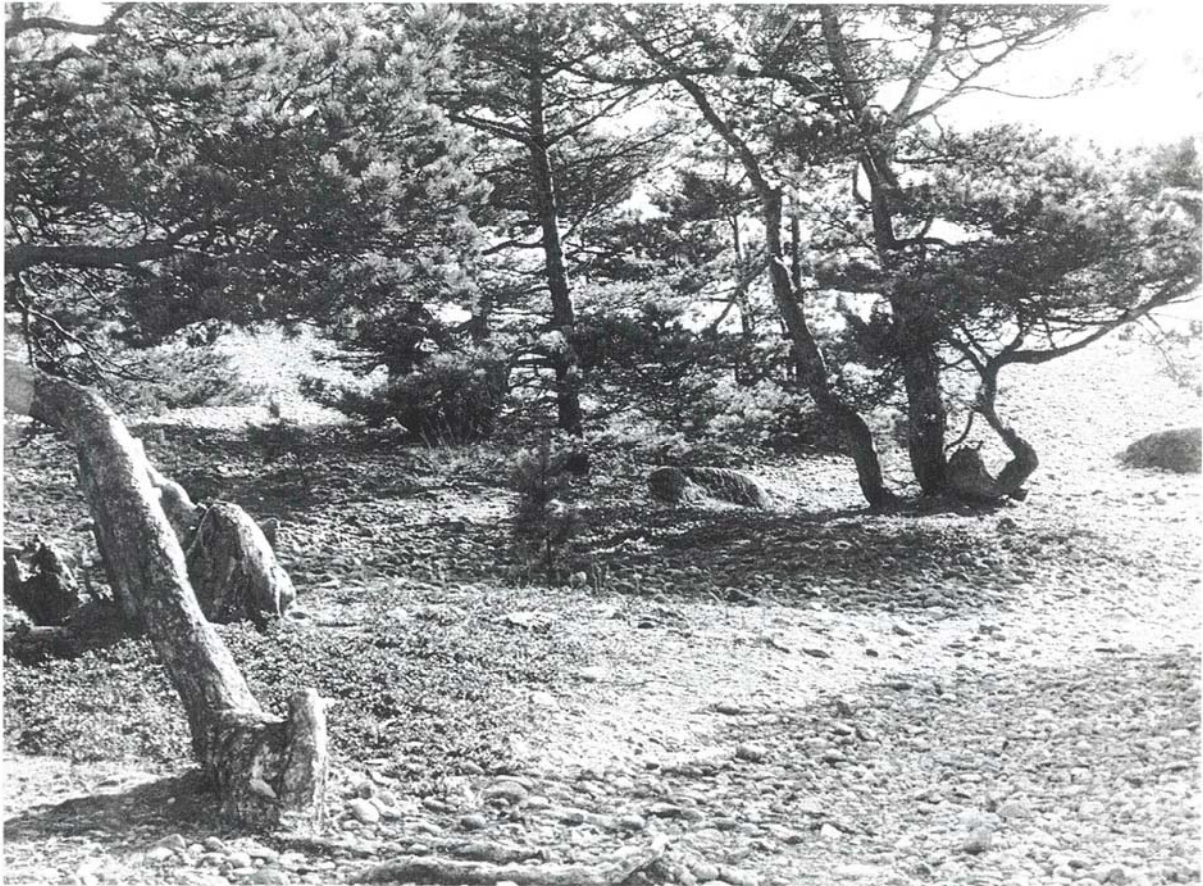
Ankarudden – Läckär

Här dominerar hållmarkstallskog, vilket är en slitagekänslig naturtyp och i området finns en omfattande våtmarksmosaik. I den fuktiga gran- och barrskogen förekommer sårlärka (hotklass 6). Vid Ankarudden lever ett flertal sällsynta fjärilsarter, bl.a. det hotade nattflyet *Cucullia verbasci*.

Reveln – Ören

Reveln är en havsstrandsäng som, trots att hävden upphört, hyser höga botaniska värden. Reveln är avsatt som naturreservat och länsstyrelsen har stadfäst skötselansvisningar för detta område. Naturinventeringen poängterar att hävden av Reveln genast bör återupptas för att inte oersättliga värden skall gå till spillo.

Ören räknas till en av landets förnämsta flyttfågellokalerna med ett mycket stort höststräck bestående av bl.a. ett stort antal rovfåglar. Sträckfågellokalen är både artrik och individrik. Nattskärren spelar under försommarnätterna på de uppvärmda tallhedarna. Stora delar av Ören är naturvårdsområde. I naturinventeringen sägs att "Stränderna", speciellt den södra, är till stor del privatiserade och kan nås endast genom ett par allmänningar på sydsidan av Ören. Den privata prägel som stora delar av området hyser är olycklig då allmänheten inte äger tillträde till dessa vackra och för Södertörn unika stränder. Vid eventuell försäljning av fastigheten längst ut mot SV bör kommunen utnyttja sin förköpsrätt. Vid stenstranden har också en sällsynt skogslevande snäcka hittats vid landmolluskinventeringen 1953-55.

Ören – Stenstranden

Svärdsö

Skogsområdet längs öns västra sida är viktigt för fågellivet, då det är den enda sammanhängande del av ön som inte tagits i anspråk för bebyggelse. Skogsbruket bör ta speciella hänsyn till detta.

Vid Norra Svärdsö gård (43 a) finns växtsamhällen som är sällsynta och hotade arter. Där växer bl.a. vårärt, tandrot och paddfot (den sistnämnde hotklass 4) som är tre hotklassade växter. Bl.a. finns, vid vägkanter och igenväxande torrbackar, en växt som är på stark tillbakagång i Sverige och som studerats i projekt Linné. Den rara växten heter pukvete (*Melanpyrum arvense*) och anses ha mycket stort skyddsvärde (hotklass 4). Naturinventeringen säger, att exploatering av torrbackar med rik flora inte bör tillåtas, då det innebär ett allvarligt hot mot många växter och insekter som är knutna till denna starkt minskade biotop. Ytterligare bebyggelseexploatering är oförenlig med bevarandet av naturvärdena.

Vid Nabben växer i den rika lundmiljön den hotklassade sårlärkan (klass 6) och här finns också flera ovanliga snäckor som enligt naturinventeringen inte tål kraftiga förändringar av ljus- och fuktighetsförhållanden.

På öns östra sida påträffades 1989 den sällsynta grävstekeln (*Passaloecus clypealis*). Stekeln lever som "hyresgäst" i de cigarrliknande gallbildningar som den lilla vassfriflugan orsakar på bladvass.

På Bergholmen finns på tomtmark en av de få kända växtplatserna i kommunen för det sällsynta gräset lundskafing.

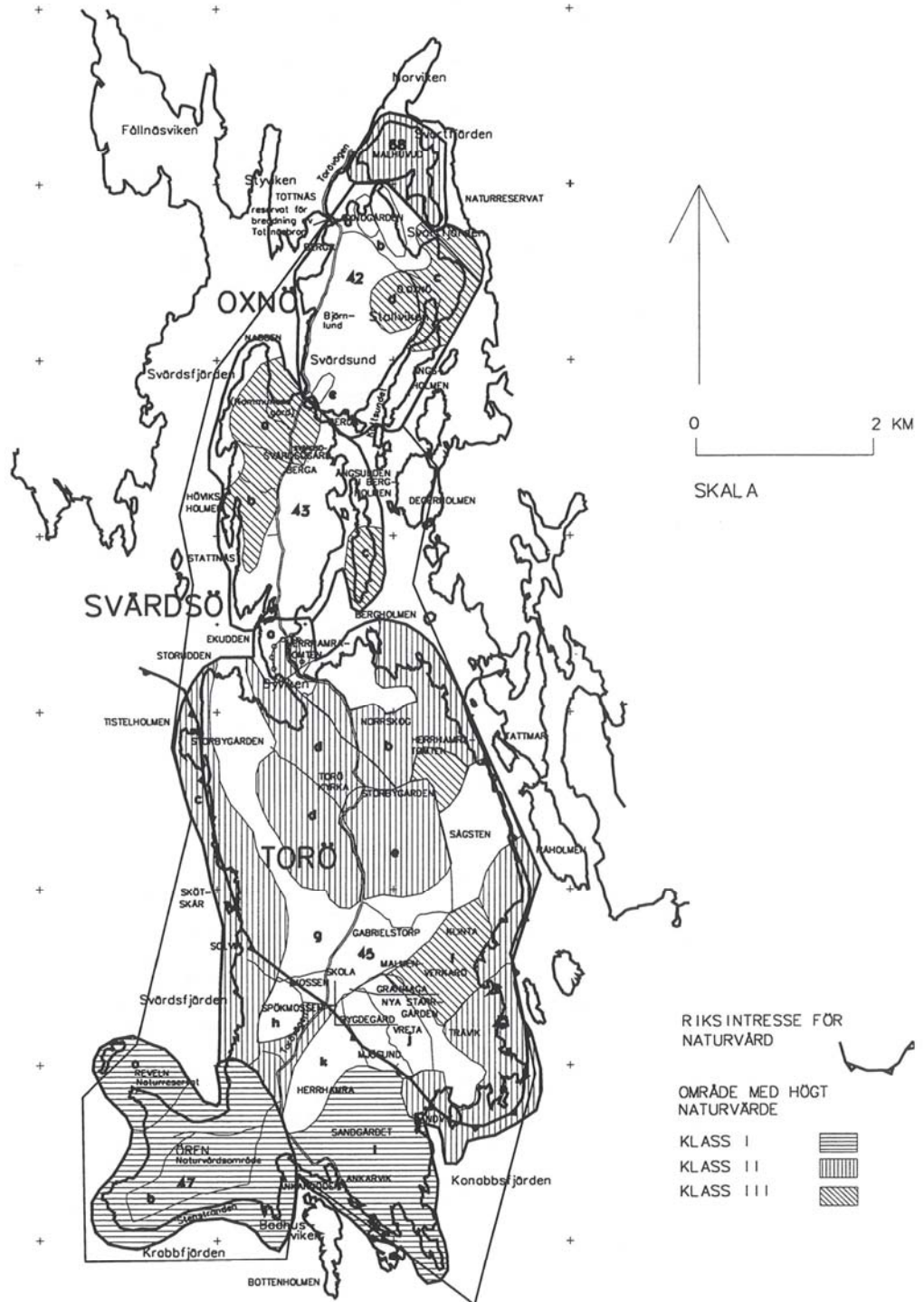
Oxnö

Kulturlandskapet vid Östra Oxnö gård (42 c+d) har fått naturvärde klass 2 och 3, då området har ett art- och individrikt fågelsamhälle och en värdefull insektsfauna. Området är beroende av att den skötsel som sker idag fortsätter. I området växer den hotklassade arten pukvete, se avsnitt naturvård, Svärdsö. Om skötseln avbryts och barrskog planteras i området, försvinner naturvärdena.

Den sammanhängande barrskogen, som utgör Oxnös inre del, har en viktig funktion för vilt och fågelliv, vilket bör beaktas vid planering av markanvändningen i området. Skogsbruket bör enligt naturinventeringen bedrivas med småskaliga metoder.

Stallvikens inre del är genom en tröskel vid Kattsundet delvis avstängd från genomströmningen i omgivande vattenområden. Viken bör därför inte utsättas för någon form av påverkan som kan orsaka försämrad vattenomsättning eller kvalitet. Stallvikens förorenings-situation bör enligt naturinventeringen utredas. Företag som påverkar de grunda vattenområden som omger Oxnö negativt, är inte förenliga med iakttagande av god naturresurshushållning (NRL 2:3) enligt naturinventeringen. Ett vattenvårdsförbund finns som arbetar för att förbättra vattenomsättningen och vattenkvalitén.

Vid Svärsund (42 e) har i den sydvända branten ut mot sjön 1953-55 en starkt hotad snäcka (*Truncatellina cylindrica*) påträffats tillsammans med flera andra ovanliga snäckor. I naturinventeringen bedöms det därför vara mycket angeläget att utreda hur naturvärdet har påverkats av exploateringen, och hur de befintliga zoologiska värdena ska kunna bevaras i framtiden.

Kulturminnesvård – landskapsbild

I kulturmiljöprogrammet från 1989 har Torö kyrka, Torö by och Herrhamra gård klassats som kulturhistoriskt värdefulla områden. Torö kyrka och Herrhamra gård är dessutom s k kulturhistoriskt värdefulla närmiljöer. Enligt utställningsförslaget till översiktsplan för Nynäshamns kommun bör hänsyn tas till bebyggelse i s k närmiljöer. Torsvi är ett byggnadsminnesmärke. Fornlämningar finns norr om Torö kyrka, Nabben och väster om Svärdsö gård.

Torö kyrka

Kyrkan, som ligger i en smal dalgång och som omges av ett kuperat odlingslandskap, byggdes i slutet av 1600- talet. 1719 skadades kyrkan under rysshärjningarna, men restaurerades senare under 1700-talet. Under 1800- och 1900-talen renoverades kyrkan. Torö kyrka är ett exempel på de små gudstjänstlokaler som byggdes i de glest befolkade skärgårdsförsamlingarna.

Öster om kyrkan ligger Storbygården, vars manbyggnad är en välbevarad parstuga med ekonomibyggnader från sekelskiftet 1900. Gården är ett välbevarat exempel på den äldre bebyggelsen på Torö som i stor utsträckning utgjordes av ensamgårdar.

Herrhamra gård

Herrhamra nämns som säteri första gången under 1660-talet, den nuvarande huvudbyggnaden uppfördes 1850. Norr om gården kantas vägen av bokträd. Herrhamra är i övrigt omgiven av trädgårdsanläggningar. Söder om Herrhamra finns en liten begravningsplats som utnyttjats sedan 1600-talet. På Ankarudden finns en timrad väderkvarn.

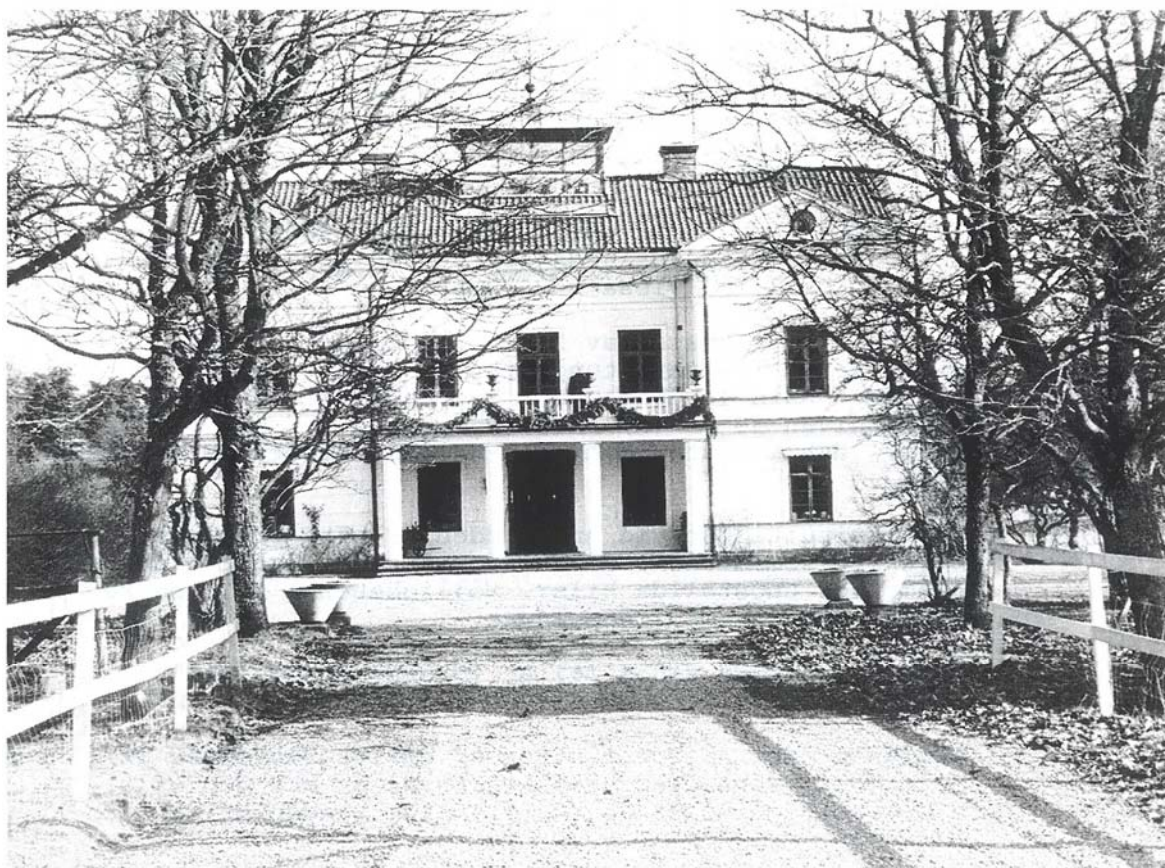
Herrhamra har varit det enda säteriet på Torö och är fortfarande det enda i socknen. Begravningsplatsen är intressant därför att den ursprungligen främst använts av lotsarna vid Öja. Kvarnen vid Ankarudden är den enda bevarade kvarnen i kommunen.

Torsvi

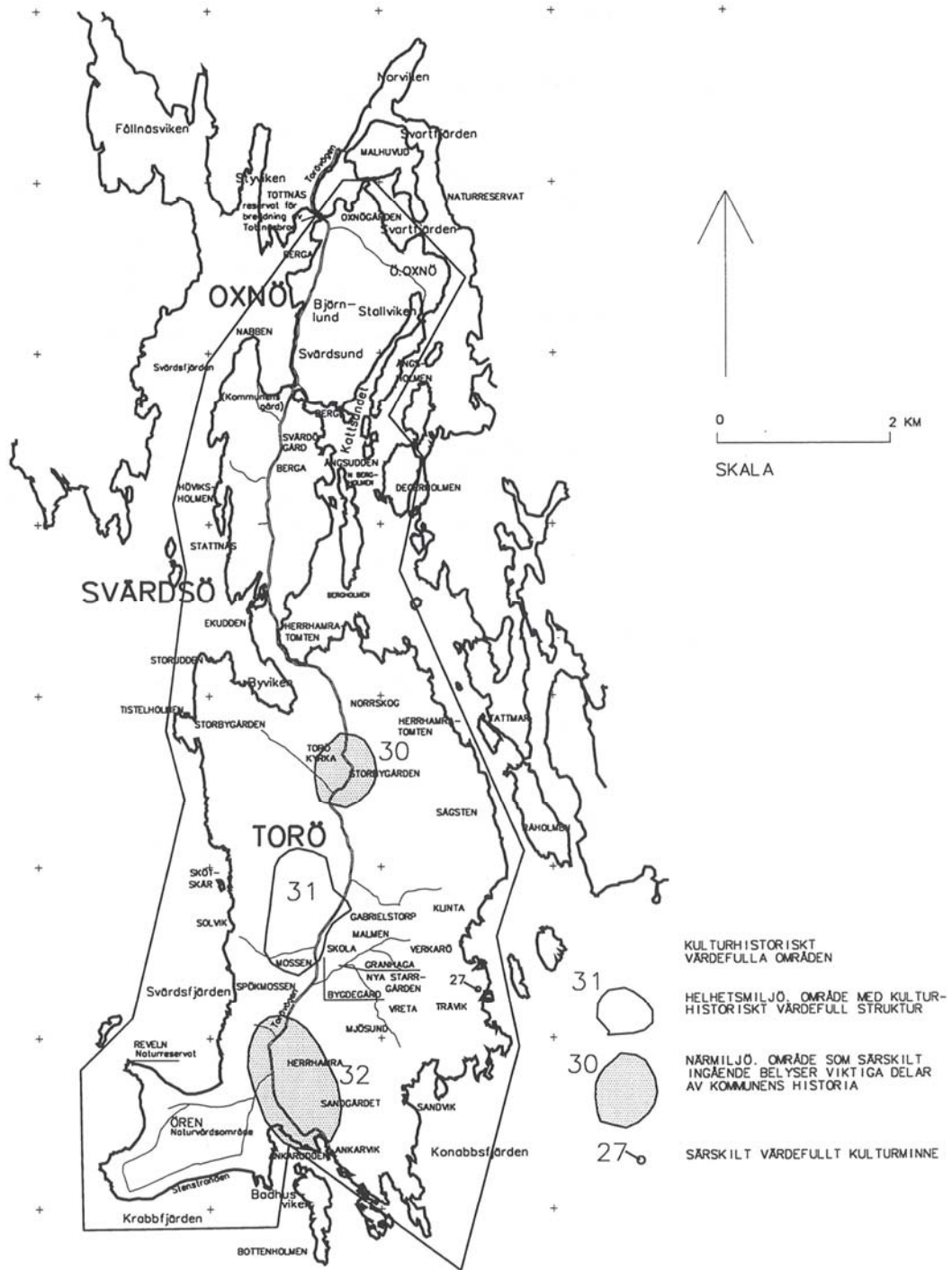
Villan, som är ett byggnadsminne, byggdes 1914 åt konstnären J A G Acke efter hans egna ritningar. På Larsviksklubben, öster om Torsvi, ligger två välbevarade knuttimrade sjöbodrar med gavelsvalar och bindtak av vass.

Torö kyrka

Herrhamra gård

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Enlig Plan- och bygglagen 2 KAP 3 § skall bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet bl.a. med hänsyn till möjligheterna att ordna vattenförsörjning och avlopp samt att förebygga vattenföroreningar.

Vattenförsörjning

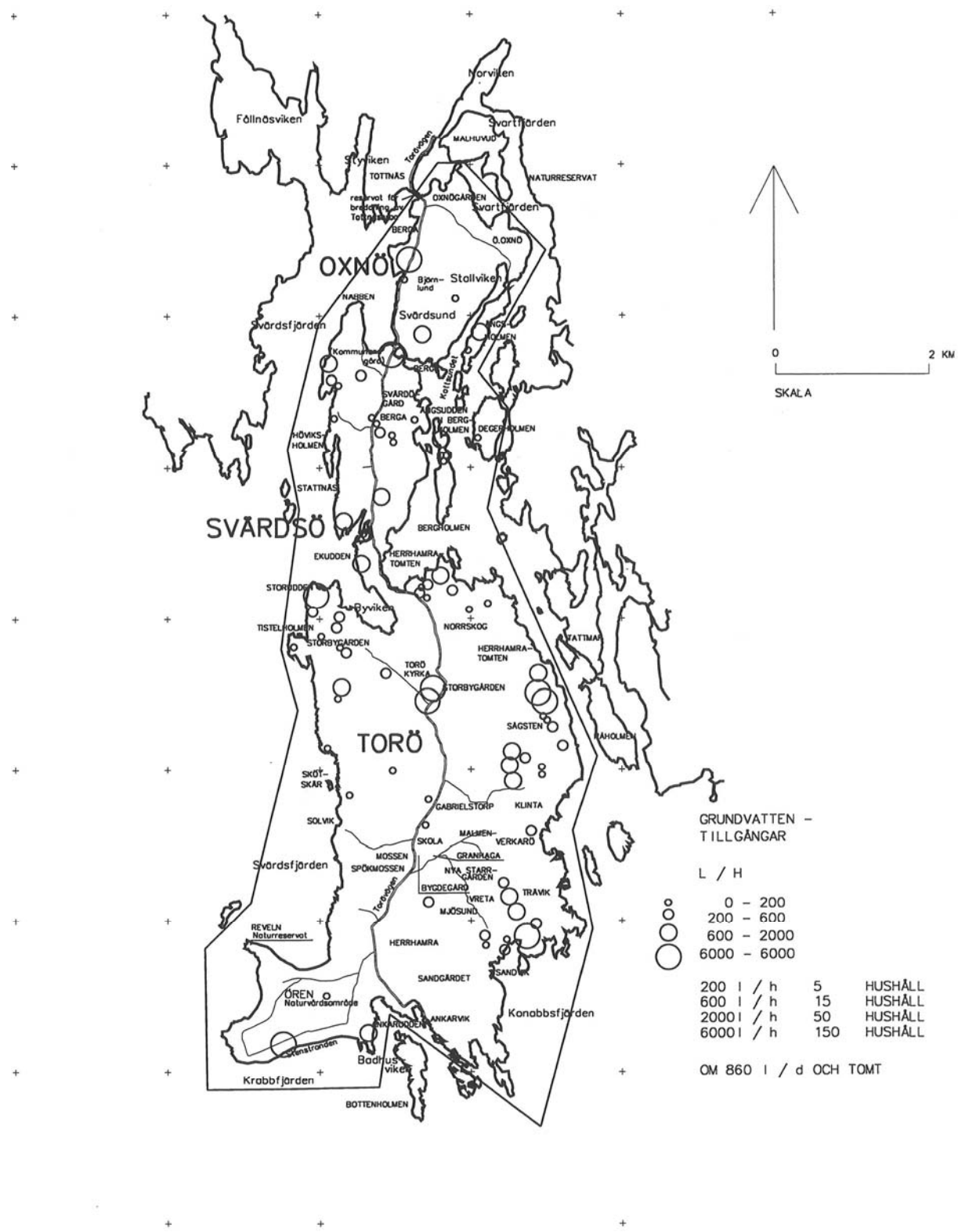
På Torölandet finns idag ca 170 borrhade brunnar anmälda till SGU:s (Sveriges geologiska undersökning) brunnsarkiv. Det har sedan 1984 borrats 50 stycken nya brunnar, en ökning med 33 %. SGU har gjort en översiktlig bedömning av VA-frågorna 1987, i vilken man bedömer grundvattentillgångarna inom planområdet. Denna bedömning har jämförts med den kapacitet som enskilda brunnar i respektive område har (enligt SGU: s brunnsarkiv). Denna kapacitet har man oftast kommit fram till genom korttidsprovpumpning, s k momentan kapacitet. Man kan räkna med att vattenmängden vid en långtidsprovpumpning uppgår till 50-60 % av vattenmängden vid en korttidspumpning (Beyer, 1970).

I bilagda grundvattentabell jämförs den av SGU beräknade grundvattentillgången med den momentana kapaciteten i befintliga bergborrade brunnar anmälda till brunnsarkivet. När denna jämförelse görs måste man beakta att alla brunnar inte är rapporterade till SGU. Grävda brunnar är inte alls med i brunnsarkivet. Tabellen ger ändå en indikation på var bebyggelse ur vattenförsörjningssynpunkt kan vara tänkbar.

Vattenförbrukning

Antaganden om vattenförbrukningen är avgörande för bedömning av tillgängliga vattenresurser. Carl F Müllern har räknat med ett vattenbehov av 900 l/tomt och dygn (4 - 5 personers hushåll).

Vattenförbrukningen för permanentbostäder är däremot väl dokumenterad och sammanfattas i VAV 1975, riktvärden vid dimensionering av kommunala vattenförsörjningsanläggningar.

Enligt VAV 1975 fördelar sig vattenförbrukningen på följande användningsområden:

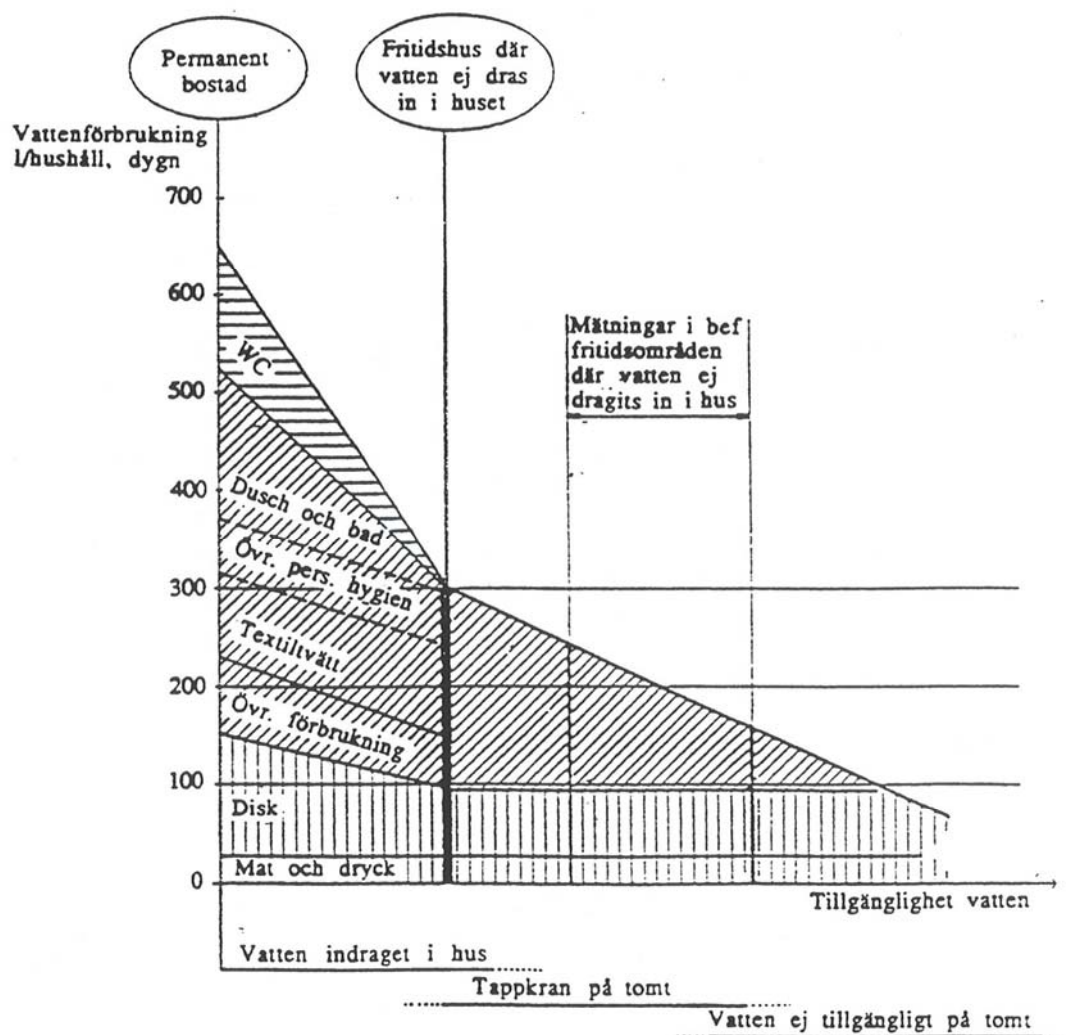
<u>Användningsområden</u>	<u>l/pers och dygn</u>
Mat och dryck	10
Disk	40
Personlig hygien	70
Textiltvätt	30
WC-spolning	40
Övrigt	25
<u>Totalt</u>	<u>215</u>

Vattenförbrukningen i ett fritidshus påverkas av vattentillgängligheten. Enligt en rapport till fritidsboendekommittén (K-konsult, 1980) bedöms vattenförbrukningen i fritidsbostaden, där vatten inte finns indraget utan endast är tillgängligt på tomten, uppgå till 100 liter per person och dygn.

Av tabellen nedan framgår vad detta vatten bedöms användas till.

<u>Användningsområde fritidshus</u>	<u>l/pers och dygn</u>
Mat och dryck	10
Disk	40
Personlig hygien och textiltvätt	50
WC-spolning	0
Övrigt	20
<u>Totalt</u>	<u>100</u>

I figuren nedan återfinns vattenförbrukning för ett trepersoners hushåll som en funktion av tillgänglighet.

Hushåll=3 personer

Vattenförbrukningen som funktion av tillgängligheten

Värmdö kommun har under perioden 1980-83 undersökt vatten – förbrukningen i ett blandat fritids- och permanentbebyggelseområde. Man kan säga, att vattenförbrukningen i fritidshus motsvarar tre månaders utnyttjande i hus med permanent standard.

Enligt en BFR-rapport (BFR R2:1972 Ericsson, G.) anges kravet till 300 l/dygn och tomt om inte WC finns och om WC finns till 400-450 l/dygn och tomt. I Norrtälje kommun krävs 500 l/tomt och dygn för ett fritidshus och 1500 l/tomt och dygn för ett permanenthus.

Miljö- och arkitektkontoret anser, med beaktande av ovanstående fakta, att följande utgångspunkter bör gälla vid dimensionering av enskilda vattentäkter. En person förbrukar enligt VAV 1975 215 liter vatten per dygn. Antag att ett hushåll består av fyra personer, vilket är rimligt då dessa hus ligger i en attraktiv miljö med hög utnyttjandegrad. Då förbrukar ett permanenthushåll 860 liter per dygn och torp. I fritidshus utan WC antas vattenförbrukningen (175 liter per dygn och person) uppgå till 700 liter per dygn och tomt.

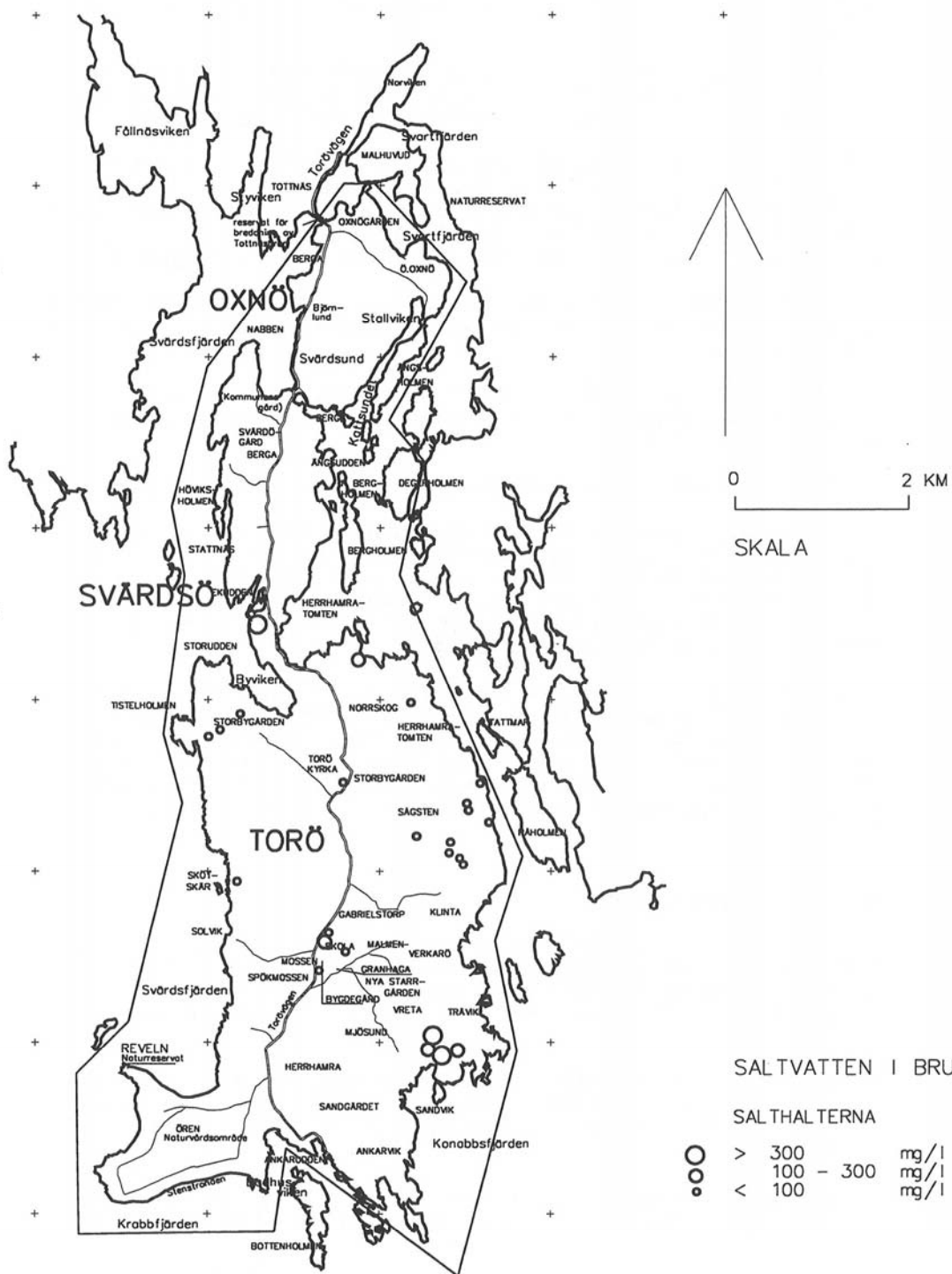
Tidigare har kommunens enda möjlighet att styra vattenförbrukningen varit att via restriktioner begränsa de enskilda fastigheternas möjligheter att ordna sina avlopp. Det har t ex inneburit att i vissa områden, bl.a. Sågsten, har generellt förbud införts mot avloppsinstallation.

Den 1 juli 1991 infördes emellertid en bestämmelse i plan- och bygglagens 8 kap 6 § som gör det möjligt för kommunen att i samband med detaljplaneläggning eller införande av områdesbestämmelser kräva bygglov för upptagande av enskild vattentäkt. Detta kan bli aktuellt i områden som har begränsade vattentillgångar eller där saltvattenpåverkan kan befaras.

Saltvatten inträngning i brunnar

Salt i brunnar är ett förekommande problem inom planområdet. Till områden med salt grundvatten räknas sådana som har en salthalt överstigande 300 mg/l. Vid 300 mg/l anses vattnet smaka salt. Smakgränsen kan dock variera från individ till individ. Ur hälsovårdssynpunkt har framförallt natriumhalten hälsoeffekter. Högt intag av natrium har samband med högt blodtryck. Hos barn kan ett högt natriumintag få en akut giftverkan med rubbningar i vätskebalansen som ger symtom på lunga och hjärta. Natriumhalten bör i överensstämmelse med Stockholms läns landsting hälsobefrämjande mål inte överstiga 100 mg/l.

Karta visar i vilka områden salta brunnar förekommer. Denna karta bygger på analysresultat från 1976 - 1990. Salt grundvatten förekommer i kustnära områden såsom Trävik, Bergholmen, Degerholmen (Skotkläppen), Nabben, Ekudden, Östra Oxnö. Se också nedanstående.

Förhöjda salthalter har också uppmätts vid Storbygården, Gabrielstorp, Norrskog och Norra Svärdsö.

Man kan visserligen rena vattnet, men det medför låga halter magnesium. Magnesiumbrist kan göra hjärtat känsligare för påfrestningar.

Ur teknisk synpunkt har Statens Livsmedelsverk satt gränsvärdet till 100 mg/l NaCl. Det är från hälsosynpunkt starkt motiverat att salt vatten undviks vid vattenförsörjning.

Bilden på nästa sida visar på bra respektive dåliga förutsättningar för att undvika salt vatten i brunnarna, (från Geohydrologiska kartan för Stockholms län). Torö, Svärdsö och Oxnö har förhållandevis låg nederbörd. Sprickrikt berg ökar riskerna för saltvatteninträngning.

Karaktäristiskt för brunnar med höga och förhöjda salthalter är att de ligger nära strandkanten (oftast mellan 0 till 100 m från stranden)

Åtgärder, för att undvika eller minska risken för saltvatteninträngning, föreslås i en licentiatavhandling av Tilly-Leander 1990:

- Sprid uttagen över en större yta och gör grunda uttag.
- Vid lokalisering av brunnar bör hänsyn tas till sprickzonernas läge och typ samt avstånd till kusten (helst mer än 300 meter från stranden). Generellt sett bör också brunnsdjupen begränsas. För att öka möjligheterna att påträffa vattenförande sprickzoner, kan t ex sneda borrhningar utföras, så kallade gradborrningar.

Ett övervakningssystem kan skapas genom ett kontrollprogram där ledningsförmågan mäts i ett antal brunnar med jämna mellanrum. Detta system har använts i Nederländerna och gör det möjligt att begränsa vattenuttaget innan vattnet smakar salt. Man kan också installera en nivåstyrning som stänger pumpen då grundvattennivån sjunkit till en viss bestämd nivå.

Avloppsförsörjning

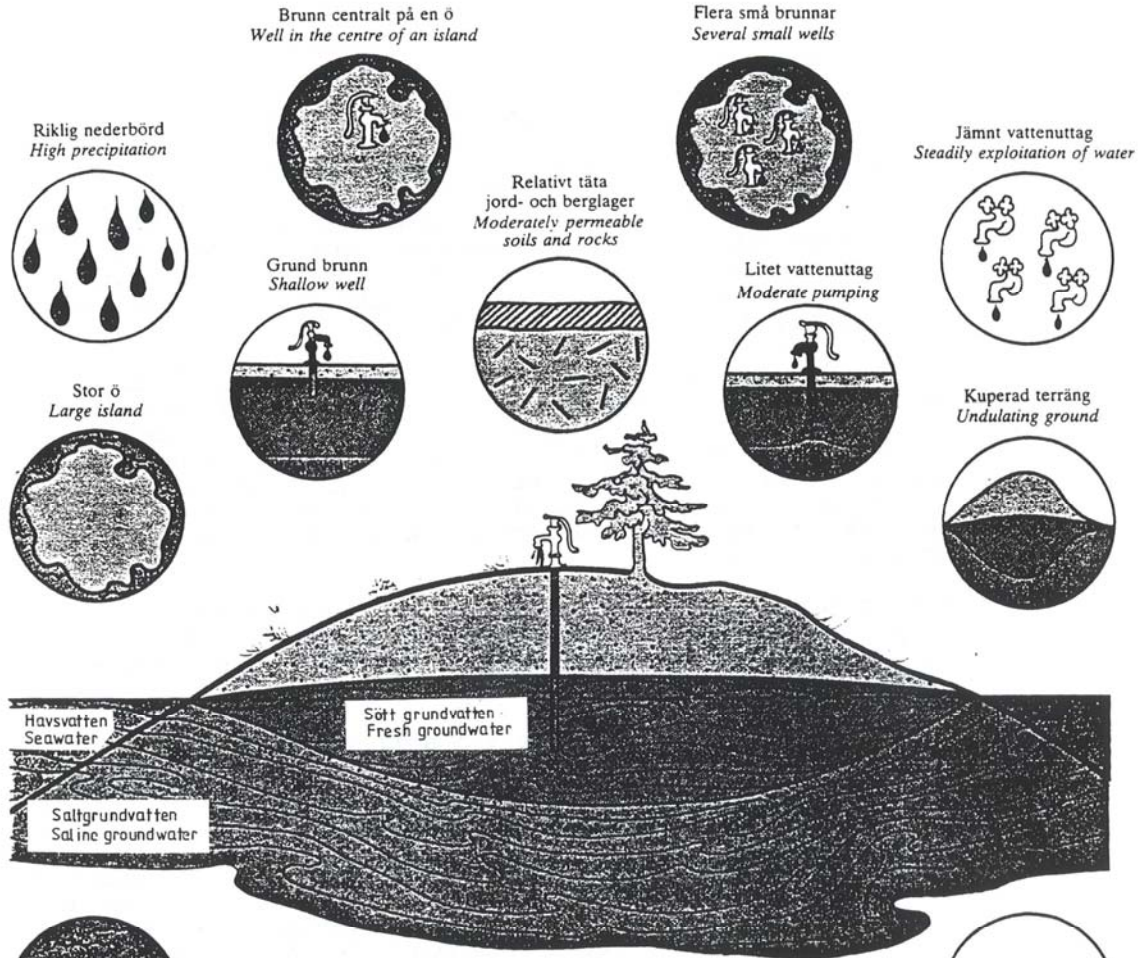
Spillvatten från hushåll består i huvudsak av Bad, Disk och Tvättvatten samt vatten från vattenklosett. De tre första komponenterna brukar med ett gemensamt namn kallas BDT - vatten eller gråvatten. Den senare brukar kallas Kl - vatten eller svartvatten.

Spillvatten från enstaka hushåll kan renas i en infiltrationsanläggning, i en markbädd eller i ett mindre kemiskt reningsverk (där kommunalt vatten och avlopp inte kan ordnas).

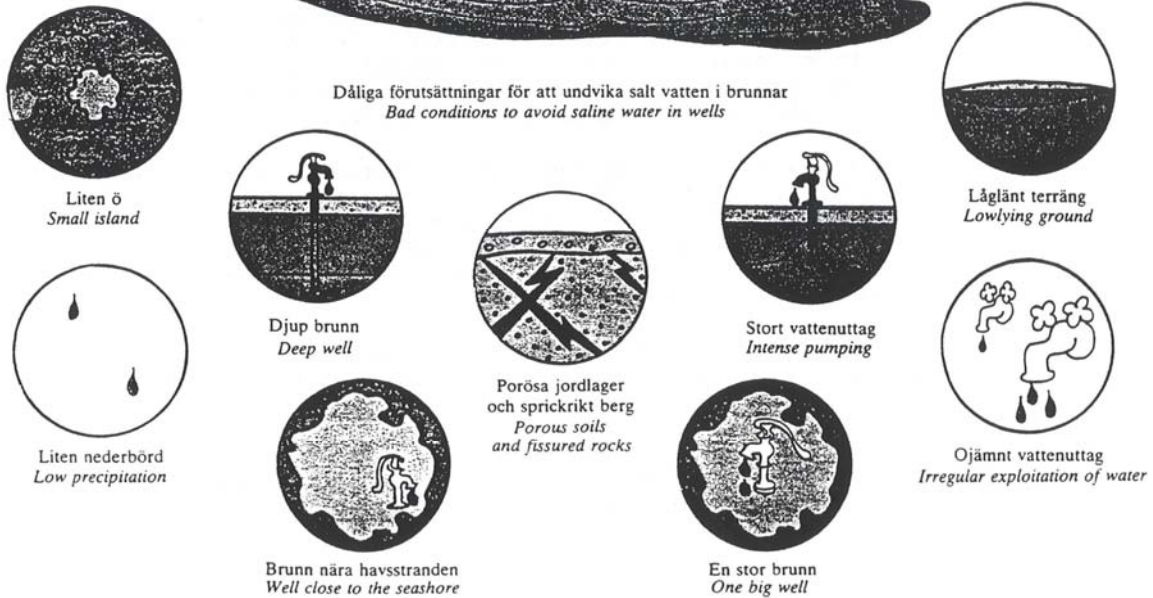
Infiltrationsanläggningen kräver bl.a. en lämplig jordart (grus, sand eller grovmo) i tillräcklig mängd och att grundvattennivån och vattentäkten ligger på ett tillräckligt skyddsavstånd i förhållande till avloppsinfiltrationsanläggningen. Denna typ av anläggningar ger den bästa reningseffekten både vad gäller fosfor, kväve och mikrobiella föroreningar.

Salt vatten
Saline water

Bra förutsättningar för att undvika salt vatten i brunnar
Good conditions to avoid saline water in wells

Dåliga förutsättningar för att undvika salt vatten i brunnar
Bad conditions to avoid saline water in wells

Markbäddar brukar anläggas då lämpliga infiltrationsjordarter saknas. Markbädd är en sandbädd där spillvattnet renas och sedan uppsamlas och avleds till en ytvattenrecipient. I markbäddar minskar fosforupptagningen med tiden. De fem första åren tar bädden upp 80 % av fosforföroreningarna. I mellan fem och tio år gamla markbäddar reduceras fosforföroreningen med 50 % och i 10 - 20 år gamla markbäddar erhålls endast 25 % rening. Kvävereduktionen är också låg i markbäddar (10 - 40 %). Bakteriereduktionen är dock 95 - 99 %. (För att få bra reningseffekter under längre tid kan markbäddarna överdimensioneras så att olika delar av markbädden kan utnyttjas vartefter tiden går).

Markbäddar kan förses med ett skikt med aluminiumhydroxidslam för att förbättra fosforreduktionen. Betydligt bättre fosforreduktion uppnås då. Troligtvis kan upp till 80 % reduktion uppnås vid 20-års drift. Anläggningar av denna typ har emellertid inte varit i drift så länge, att man kunnat kontrollera dessa teoretiska beräkningar, varför naturvårdsverket inte generellt rekommenderar denna typ av anläggning ännu.

Kväveföroreningar härstammar 80 - 90 % från WC-avlopp. Kväveinnehållet omvandlas till nitrat som är ett ämne som snabbt når grundvattnet. För höga nitrathalter i dricksvattnet är farliga för spädbarn.

Det som främst måste beaktas vid spillvattenbehandling är risken för mikrobiella föroreningar av yt- och grundvatten. Även i detta avseende är infiltrationsanläggning att föredra framför kemiskt reningsverk och markbädd.

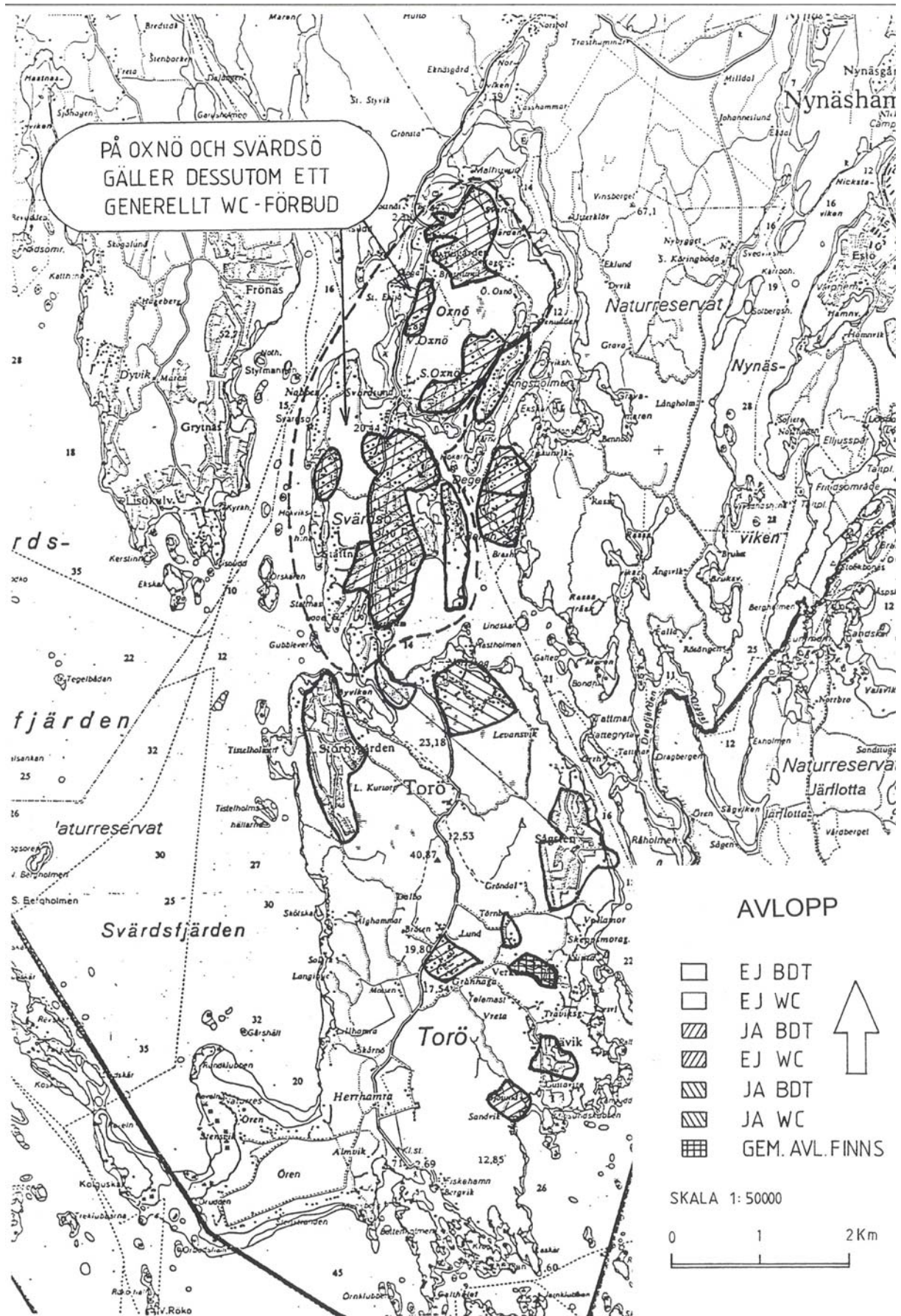
Fosfor är däremot inte skadligt för hälsan. Det är också ett gödningsämne. För planområdet gäller att de recipienter som finns, är havsvikar. I allmänhet är havsvikar speciellt känsliga för just fosforföroreningar. Det är ett ämne som ofta finns naturligt och i liten mängd i havsvikar. Då fosforföroreningar tillförs, erhålls t ex alg tillväxt, vilket i sin tur kan leda till syrgasbrist.

Den kommunala naturinventeringen och det miljöpolitiska programmet för Nynäshamns kommun pekar på havsvikar som bör skyddas från all typ av belastning; bl.a. nämns Stallviken Norviken, Bergafjärden och Svartfjärden. I avrinningsområden, som mynnar i dessa havsvikar, bör endast infiltrationsanläggningar tillåtas.

Kommunen har tidigare utarbetat "Riktlinjer för avlopp" i Nynäshamns kommun, vilken utgör en samlad bedömning av vatten- och avloppsförhållanden. Man skiljer ut tre typer av områden.

1. Område med möjlighet att dra in vatten i huset för permanentstandard (ja WC och BDT-vatten)
2. Område där möjlighet finns att ha BDT avlopp (bad, dusch, tvätt ej WC)
3. Område där vatten inte tillåts dras in i husen.

Av kartan på nästa sida framgår, att endast två områden anses ha tillfredställande geologiska och geohydrologiska förutsättningar, för att släppa ut stora mängder avloppsvatten; Verkarö och Norrskog. Till område 2 hör Mjösund, Ören, Gabrielstorp, Svärdsö, Oxnö och Degerholmen. Extra svåra geologiska och geohydrologiska förutsättningar för utsläpp av avloppsvatten har man i Trävik, Sägsten, Storbygården, Herrhamratomten och Bergholmen.

Restriktionerna beror på, att Torö, Oxnö och Svärdsö i allmänhet har tunna jordlager ovanpå berg, vilket gör det svårt att infiltrera avloppet, och det kustnära läget, vilket givit problem med saltvatteninträngning i brunnarna. I dalgångarna förekommer mäktigare jordlager. Men jordarten är här oftast lera, vilket är helt olämpligt att infiltrera i.

Berg i dagen (på 0,5 m djup) dominerar inom planområdet. Grovsediment (grus, sand och grovmo) är lämpligt att infiltrera i, men mäktigheten måste först undersökas (vilket bör göras med geoelektriska undersökningsmetoder av en geoteknisk expertis). Grovsediment förekommer vid Gabrielstorp, Sågsten, Ören, och vid Svärdsö gård. Vid anläggandet av en infiltrationsanläggning måste dessutom tillräckliga skyddsavstånd från vattentäkter iakttas.

På Oxnö förekommer inga grovsediment. Moränpartier finns dock. Dessa kan vara lämpliga infiltrationsmarker för spillvatten, men först måste deras beskaffenhet och mäktighet undersökas med hjälp av geoelektriska undersökningar. Flertalet av moränområdena på Oxnö är belägna uppströms vattentäkter, varför de inte är lämpliga för infiltration.

Svärdsö saknar också grovsediment (förutom ett mycket litet område vid Svärdsö gård, vilket ligger i havsnivå och inom ett klass 2 naturområde) . Morän förekommer på ett flertal ställen. Mäktighet och kornstorleksfördelning är inte känd, varför det kan vara lämpligt att undersöka moränens beskaffenhet och mäktighet. Detaljerade VA-utredningar krävdes också i samband med den detaljplaneändring som gjordes 1988 (utförs av fastighetsägarna).

PLANÖVERVÄGANDEN – Planförslag

Med beaktande av de fakta som presenterats i föregående avsnitt och i syfte att söka lösa de planeringsproblem som finns, har ett planförslag utarbetats. De naturliga förutsättningarna ger en ram (en begränsning men också en möjlighet) för att lösa de praktiska problemen och för att tillgodose de önskemål och målsättningar som finns hos de enskilda och de allmänna (kommun och stat).

Vid tidigare samråd kring den kommunomfattande översiktsplanen framfördes synpunkter från Torö hembygdsförening och Torö byalag. Intresset var stort i bygden för översiktsplanen. Föreliggande fördjupade översiktsplan för Torö, Svärdsö och Oxnö har varit föremål för samråd under hösten 1991 och utställt tiden 15 juni - 31 augusti 1992. Planförslaget presenteras nedan.

Först kommer en presentation av avvägningar och prioriteringar som gjorts mellan olika intressen, därefter presenteras förslagen.

Områden för permanent bebyggelse

“Anläggningar och bostäder som bidrar till den lokala sysselsättningen kan medges i goda kommunikationslägen, främst med anknytning till basnäringarna eller friluftsliv och rekreation, såvida dessa inte står i strid med natur- och kulturintressena...” (Översiktsplan för Nynäshamns kommun)

Underlaget för kommersiell och kommunal service minskar. Den fasta befolkningen har de senaste åren minskat. Befolkningspyramiden, se sida 19 visar att andelen äldre ökar medan andelen yngre minskar. Tretton procent av invånarna är sysselsatta inom jord- och skogsbruk. Nio procent arbetar inom byggindustrin. Ett visst tillskott av bostäder bör kunna bidra till att bibehålla service och till viss lokal sysselsättning. En av målsättningarna med planen har varit att skapa ett bättre underlag för bibehållen/förbättrad service.

Ett annat av syftena med denna fördjupade översiktsplan har varit att undersöka förutsättningarna för att konvertera fritidshusområden till permanentbebyggelse.

Det är många som vill bosätta sig i befintliga fritidshus. Problemet är den tekniska försörjningen. Befintliga detaljplanlagda fritidshusområden har under 1987 reviderats och belagts med nybyggnadsförbud, då stora svårigheter finns att lösa den tekniska försörjningen.

Det konstaterades i allmänhet, att detaljerade VA - utredningar borde göras, vilka ska tillkomma på enskilda fastighets- ägarens initiativ. Dessa detaljerade VA-utredningar har inte varit möjliga att genomföra i detta översiktliga planarbete.

Torö hembygdsförening och Torö byalag har framfört, att behov finns av ytterligare permanentbostäder. Torö hembygdsförening anser, att behovet är max 20 hus under en 10-20 års period.

Utgångspunkten för planarbetet har varit kommunledningskontorets behovsbedömning. Enligt kommunledningskontoret finns det ett behov av sju permanentbostäder/år, vilket ger ca 70 hus på 10 år.

Vad menas då med goda kommunikationslägen? En rimlig utgångspunkt bör vara max 1 km från Torövägen. Dessutom bör eventuella bostäder helst placeras nära Torö skola, för att barnen ska få nära till skolan. Planarbetet har därför inriktats mot att hitta lämpliga bebyggelselägen på framförallt Torö.

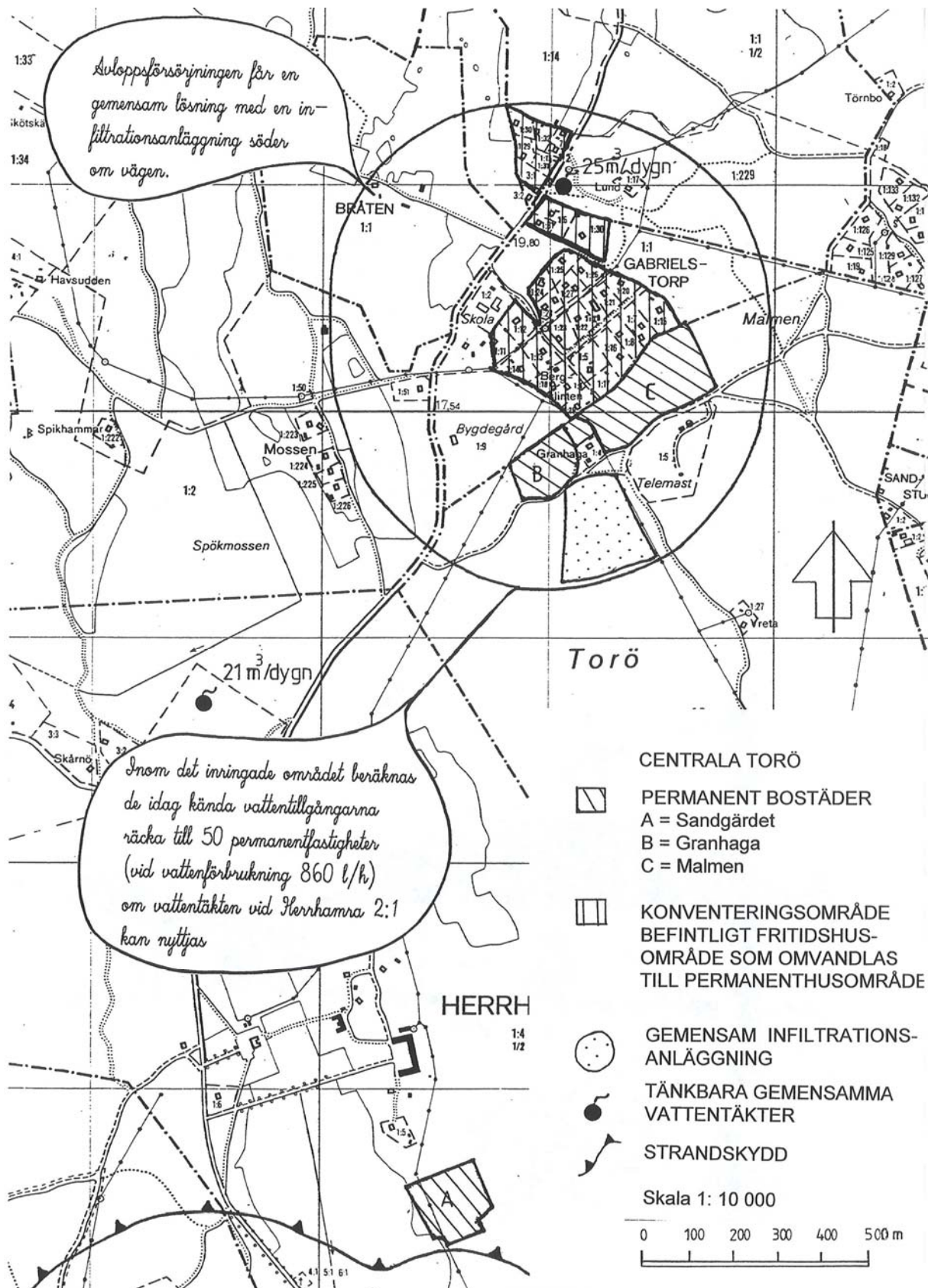
Torö

Starka bevarandeintressen finns över nästan hela Torö, se karta nästa sida. Riksintresseområdet bör inte exploateras ytterligare. Naturvårdsområden av klass 1 och 2 är enligt den kommuntäckande översiktsplanen så skyddsvärda, att de inte kan komma ifråga för nytillkommande bebyggelse. Då återstår på Torö ett centralt parti kring Torö skola samt de redan exploaterade fritidsområdena. Flertalet av dessa fritidsområden är inte lämpliga att konvertera till permanentbebyggelse, då de ligger ocentralt, kustnära och har eller riskerar att få vattenbrist p.g.a. saltvatteninträning. I de flesta fritidsområdena är det dessutom svårt att hitta lämplig infiltrationsmark för avlopp. De enda fritidshusområden, som inte har avloppsrestriktioner, är Norrskog och Verkarö. Avståndet till huvudvägen liksom det faktum att SGU:s utredning pekar på vattenbrist talar emot att konvertera Verkarö fritidsområde till permanentområde.

Då återstår Norrskog fritidsområde, vilket ligger relativt långt från skolan. Endast begränsade delar av området bedöms som möjligt att konvertera, eftersom förutsättningarna för att ordna en större gemensam avloppsanläggning saknas. I föreliggande förslag föreslås Norrskogsområdet som fritidsområde.

Torö skola

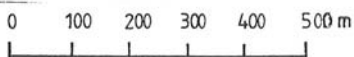
Avloppsförsörjningen får en gemensam lösning med en infiltrationsanläggning söder om vägen.

Inom det inringade området beräknas de idag kända vattentillgångarna räcka till 50 permanentfastigheter (vid vattenförbrukning 860 l/h) om vattentäkten vid Herrhamra 2:1 kan nyttjas

CENTRALA TORÖ

- PERMANENT BOSTÄDER
A = Sandgärdet
B = Granhaga
C = Malmen
- KONVERTERINGSOMRÅDE
BEFINTLIGT FRITIDSHUS-
OMRÅDE SOM OMVANDLAS
TILL PERMANENTHUSOMRÅDE
- GEMENSAM INFILTRATIONS-
ANLÄGGNING
- TÄNKBARA GEMENSAMMA
VATTENTÄKTER
- STRANDSKYDD

Skala 1: 10 000

Området kring Torö skola

I området kring Torö skola finns ett markägareintresse att bebygga ett mindre område med permanentus. Detaljplaneförslag för Granhaga är under utarbetande. Ett område vid Bråten har även aktualiserats av markägaren.

Dessa områden diskuterades i samband med tidigare översiktlig planläggning av Gabrielstorp under slutet av 1970 och 1980-talet. I det s k Glesbebyggelsealternativet (1982-05-04) föreslogs bl.a. dessa områden för permanentus. Dessutom ingick ett område intill Granhaga, Malmen. Exploateringen ansågs omöjlig för att vatten inte fanns i tillräckliga mängder. Berggrunden under Torö by består av sedimentgnejs, vilken är en praktiskt taget tät bergart. Vatten förekommer i regel enbart i de sprickzoner som finns i berget. Just vid Torö by finns det enligt den berggrundstektoniska kartan (SGU, Sveriges geologiska undersökning) inga sprickor. Provpumpningar av brunnar och VA-utredningar utfördes i samband med tidigare översiktlig planläggning.

Vid en granskning av materialet visar det sig, att kravet på en grundvattentäkt var, att det skulle räcka till en vattenförbrukning på 600 l/pers och dygn, vilket skulle innebära en vattenförbrukning på 2 400 l/tomt och dygn. Miljö- och arkitektkontoret anser, att en vattenförbrukning på 860 l/dygn och tomt är mer rimlig. Mer vatten kan behövas under vissa perioder på dygnet, s k maxtimförbrukning. Maxtimförbrukningen bör kunna klaras genom bufferttankar. Denna tekniska lösning har tillåtits i Stora Lundby (29 m³/dygn vatten ansågs räcka till 22 fastigheter och till en bufferttank på 15 á 20 m³). Två vattentäkter vid Torö har relativt stor kapacitet; Herrhamra 1:2 21 m³/dygn och Storbygården 1:17 bedömdes 1978 av VIAK ge under torrår 25 m³/dygn, risk för påverkan på kringliggande fastigheters brunnar fanns. Bra infiltrationsmarker för avloppsvatten finns troligtvis (mäktigheten måste först kontrolleras) grovsediment förekommer vid Granholma och Malmen. Dessa två områden bör kunna försörjas via en vattenledning från Herrhamra 1:2. Det är nödvändigt med tanke på tillräckliga skyddsavstånd mellan vattentäkt och avloppsinfiltration.

Gabrielstorpområdet är ur service- och ur kommunal- ekonomisk synpunkt lämpligt för konvertering till permanentboende och för nybyggnad av permanentbostäder. Bostadsområden, skola och affär ligger nära. Några större intressekonflikter ur allmän synpunkt finns inte. Området är inte riksintresseområde. Önskemål finns om att konvertera Gabrielstorp till ett permanentusområde. Nybyggnadsförbud råder enligt PBL 5 kap 8 § i avvaktan på att avloppsfrågan kan lösas gemensamt.

Problem har uppstått eftersom endast ett mindre antal avlopp är godkända i kombination med ett ökat åretruntboende. I Gabrielstorp finns 27 fastigheter. I slutet av 80-talet var 22 % permanentfastigheter. Området kan vattenförsörjas genom eventuellt tillskott av vatten från Herrhamra söder om Gabrielstorp, utöver det vatten som kan utvinnas inom Gabrielstorp. En brunn har förhöjd salthalt. Enligt VA - utredning godtas inte markbäddar i området och det är nej till WC. BDT-vatten kan tillåtas släppas ut där infiltrationen går att ordna. Nya VA-installationer medges inte förrän möjligheter till gemensamhetsanläggningar har utretts. Några fastigheter är anslutna till Torö skolas avloppsanläggning.

En gemensam infiltrationsanläggning föreslås sydost om Malmen. Till denna bör även Granhaga och Malmen anslutas. De fastigheter som inte är anslutna till Torö skolas avlopp bör anslutas till ett gemensamt avloppsnät. Då denna gemensamhetsanläggning tillkommit bör detaljplan B550 ändras för att möjliggöra permanentbosättning.

De fastigheter som inte vill ansluta sig till en gemensamhetsanläggning kan inte heller tillåtas bli omvandlade till permanentfastighet. Områdets karaktär med stora tomter bör bibehållas.

Sandgärdet

Miljö- och byggnadsnämndens arbetsutskott har ställt sig positiva till att markägaren tar fram ett detaljplaneförslag för 5 - 8 permanenthus för att tillfredställa de areella näringarnas behov av permanentbostäder. Området skall försörjas med vatten från Herrhamra gård. Området är även av riksintresse för naturvården. Området kring Herrhamra gård är en kulturhistoriskt värdefull helhets- och närmiljö. Exploateringen förutsätter att detaljplan upprättas samt att vattentäktens kontinuerliga ledningsförmåga mäts så att förhöjd salthalt kan undvikas.

Förslag till förändringsområden på Torö

- Gabrielstorp omvandlas till område för permanentboende efter att avloppsfrågan fått en gemensam lösning. (26 fastigheter)
- Granhaga 7 hus
- Malmen 15 hus
- Därtill kommer Sandgärdet där positivt förhandsbesked givits för att starta detaljplanläggning för 5-8 hus.

Svärdsö

“Stor restriktivitet mot enskilda VA-anläggningar för främst Oxnö och Svärdsö bör råda på grund av vattenbrist och dåliga infiltrationsmarker”. (Översiktsplan för Nynäshamns kommun).

Svärdsö är idag hårt exploaterat. De få kvarvarande markerna är enligt den översiktliga naturinventeringen av klass 2 och 3. Det råder generellt brist på vatten. En jämförelse med SGU:s brunnsarkiv visar att det inom vissa begränsade områden kan finnas utrymme för ytterligare bebyggelse. Det råder förbud mot WC-avlopp.

Nybyggnadsförbud gäller inom detaljplanelagda områden i avvaktan på att gemensamma avloppsanläggningar presenteras i detaljerad VA-utredning. Förhöjda radonhalter kan förekomma inom detaljplanelagda områden.

Svärdsö kan delas in i fyra större avrinningsområden inom vilka man gemensamt bör lösa den tekniska försörjningen. Merparten av Svärdsö består av berg i dagen (på 0,5 m:s djup). Grovsediment förekommer vid Nabben och Svärdsö gård, vilka är låglänta och flacka områden med hög grundvattenyta, vilka gör dem olämpliga för infiltration. Moränstråk förekommer men bedöms inte vara av den storlek, att större gemensamma infiltrationsanläggningar är möjliga att anordna. Moränens beskaffenhet är dessutom okänd liksom dess mäktighet. Att konvertera de detaljplanelagda fritidshusområdena i sin helhet till permanenthusområden är ur teknisk försörjningssynpunkt omöjligt. Att konvertera små begränsade delar av detaljplanelagda områden till permanentbebyggelse är ur planmässig synpunkt inte lämpligt.

Oxnö

Oxnö är hårt exploaterat vid kusterna. Det område som inte exploaterats har i den översiktliga naturinventeringen fått klass 3. Ett område vid Svärdsund är föremål för detaljplanläggning för permanent- och fritidsbebyggelse. Flera fritidshusområden på Oxnö har tillkommit genom avstyckningsplaner. På norra Oxnö finns en detaljplan från 1988 för fritidsbebyggelse. Vattenförsörjningen av eventuell nytillkommande bebyggelse är svårbedömbart då mycket få brunnar är inrapporterade till SGU:s brunnarkiv och SGU:s utredning om vattentillgången baseras på en mycket grov områdesindelning, varför med detaljerade geohydrologiska utredningar krävs innan bebyggelse kan tillkomma.

Avloppsförsörjningen bör helst lösas genom gemensamma infiltrationsanläggningar, eftersom de omgivande havsvikarna inte bör utsättas för ytterligare belastning enligt Miljöpolitiska programmet och enligt den översiktliga naturinventeringen. Dessutom är recipienten Stallviken redan idag hårt belastad och ytterligare utsläpp från östra Oxnö i Stallvikens inre del är inte förenligt med NRL 2 KAP 3 enligt den översiktliga naturinventeringen. Stallvikens avrinningsområde kommer från Östra Oxnös avrinningsområde, Östra Oxnö och delar av Ängsholmen.

Av Oxnös sex större avrinningsområden är det endast två som inte mynnar i speciellt känsliga recipienter. Detta gäller sydvästra Oxnö. Ett av dessa två områden är föremål för detaljplanläggning, Svärdsund.

I det andra på västra Oxnö föreslås en begränsad nyexploatering och konvertering om det efter detaljerad VA - utredning och geundersökningar kan visas att VA-försörjningen kan ordnas gemensamt.

Detta gäller ett begränsat område vid Björnlunda 1:2 och 1:3 och söder därom. Området skulle kunna ge ett nytillskott på ca 10-15 fastigheter. Konvertering av befintliga fritidsfastigheter kan ge ytterligare ett femtontal permanentfastigheter, om intresse finns bland markägarna.

Området måste detaljplaneras innan denna bebyggelse kan tillkomma. Vattenförsörjningen bör kunna tillgodoses med enskilda vattentäkter då områdets berggrund är rik på sprickor. Långtidsprovpumpningar krävs dock först av vattentäktarna i samband med detaljplanläggning eller bygglovprövning. (Dessa provpumpningar bär då visa att vattnet räcker till en förbrukning på 860 l/tomt och dygn.) Områdets karaktär med stora tomter bör i möjligaste mån bibehållas.

Förslag till förändringsområden, Oxnö

- Svärdsund 10 fastigheter enligt pågående detaljplanering
- 15 nytillkommande permanentfastigheter vid västra Oxnö, Björnlunda
- Samt konvertering av befintliga fritidsfastigheter vid Berga (kan uppskattningsvis ge ca 15 permanentfastigheter) om gemensam avloppsinfiltationsanläggning kan ordnas och vattentillgången vid provpumpning visar sig vara tillräcklig. Detaljplanering krävs. Konvertering av fritidshus till permanenthus samt ny permanentbebyggelse måste föregås av noggrann VA - undersökning, innan slutlig ställning till omfattning av nämnda bebyggelse kan övervägas.

19/11 A

OXNÖ

PERMANENTBOSTÄDER

KONVERTERINGSOMRÅDE
BEFINTLIG FRITIDSHUSOMRÅDE
SOM OMVANLAS TILL PERMA-
NENT FASTIGHETER

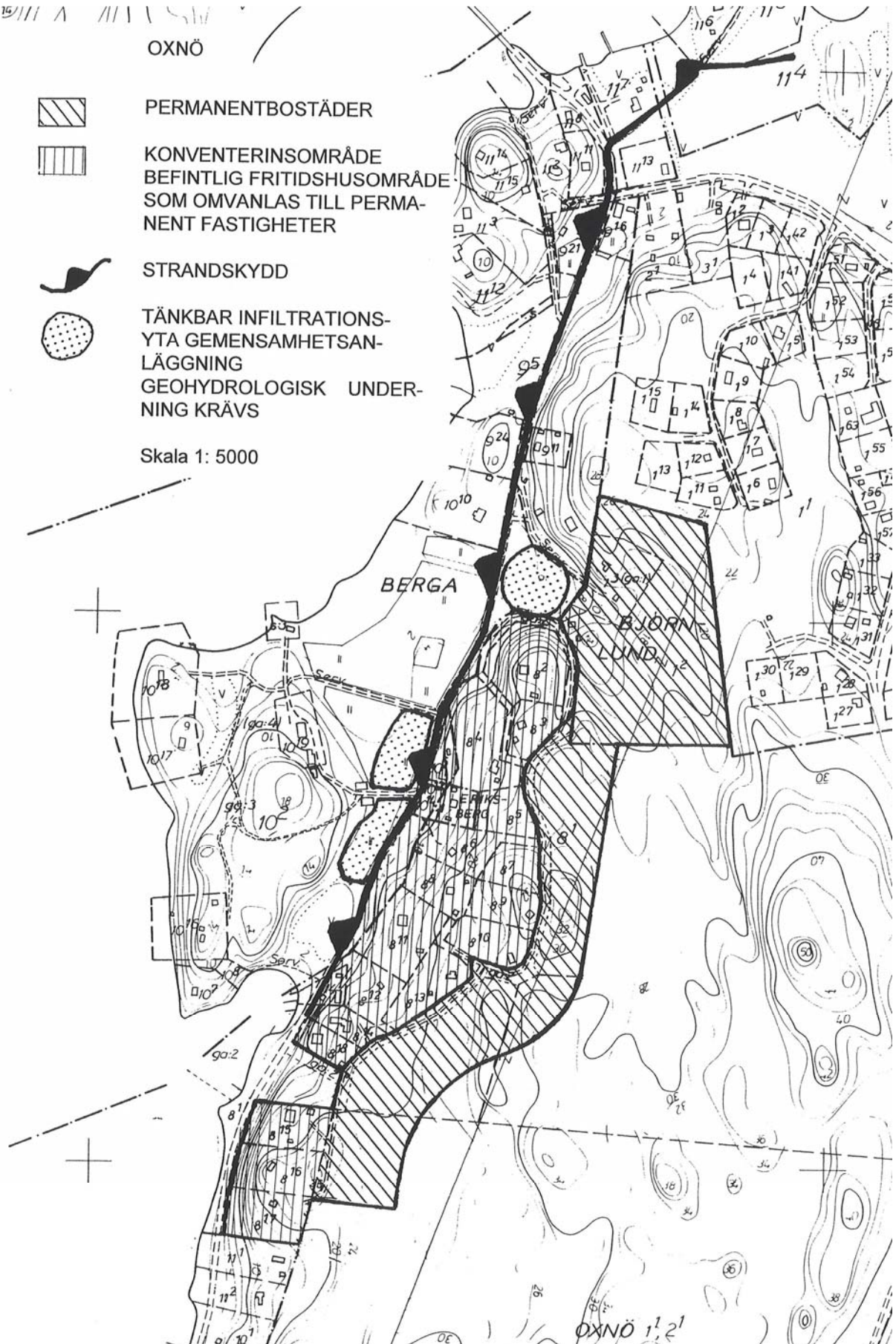

STRANDSKYDD

TÄNKBAR INFILTRATIONS-
YTA GEMENSAMHETSAN-
LÄGGNING
GEOHYDROLOGISK UNDER-
NING KRÄVS

Skala 1: 5000

Bevarandeområden där markanvändningen inte avses förändras

“Naturmarkerna på Torö och särskilt inom strandzonen och riksintresseområdet bör skyddas”. (Mål från översiktsplan för Nynäshamns kommun)

Detta innebär att området som är av riksintresse får naturvård och områden som i naturinventeringen klassats som klass 1 och 2 bör skyddas, d v s inte tas i anspråk för ytterligare bebyggelse. Dessa områden återfinns på Torö, se naturvårdskartan.

”Skärgårdslandskapets karaktär bör bibehållas. Stor hänsyn bör tas i jord- och skogsbruket till den värdefulla och känsliga naturen. Samråd bör ske mellan skogsvårdsstyrelsen och kommunen inför större åtgärder i skogsbruket. Eventuellt kan en naturvårdsinriktad skogsbruksplan behöva göras för Torö”. (Mål från översiktsplan för Nynäshamns kommun)

I ett skärgårdslandskap som Torölandet är det av största vikt att 21 § _skogsvårdslagen följs d v s att hyggesstorleken begränsas och att en 500 m bred strandzon sparas på öarna samt att det runt bebyggelse sparas en 300 meters trädråd. De lokaler med hotade växter och växtamhällen bär undantas från slutavverkning.

Området mellan Trävik-Herrhamragård-Läskär har i naturinventeringen klassats som mark med högsta naturvärde (riksintresse). Området är även av riksintresse för friluftsliv.

Om de befintliga naturvärdena på Torö ska kunna bevaras och utvecklas krävs, att skogsbruket bedrivs med stor hänsyn till naturvärdena, vilket innebär en generös tolkning av impedimentbegreppet är nödvändig. Igenplantering av jordbruksmark och blandskog skulle ha förödande effekt på den artrika floran och djurlivet.

För den sammanhängande skogen vid Oxnös inre bör ett skogsbruk bedrivs med småskaliga metoder och en zon runt kärret undantas från avverkning.

Skogsområdet på Svärdsöns västra sida bör enligt naturinventeringen bedrivs med stor naturvårdshänsyn, vilket i det här fallet innebär en generös tolkning av impedimentbegreppet och att delar av beståndet bör överhållas. Igenläggning och granplantering av kulturmark vore förödande för områdets värden, liksom omföring av löv- och blandskog till barrbestånd. I ädellövskogsdungar bör inte en överdriven städning och ”parkvård” förekomma, eftersom det skulle minska områdets värde för såväl fåglar, som den lägre floran och faunan.

För att bevara naturvärdena bör en naturvårdsinriktad skogsbruksplan upprättas för Torö, Svärdsö och Oxnö som utgår från ovanstående resonemang.

Kulturmiljöer på Torö bör bevaras i möjligaste mån. Området kring Torö kyrka är en kulturhistorisk värdefull helhets- och närmiljö enligt kommunens kulturmiljöprogram.

Vid Torö kyrka korsar två sprickzoner varandra och två brunnar har en hög kapacitet. Skogsområdet mittemot Torö kyrka består av sandig morän. Denna jordart är lämplig att infiltrera i.

Starka kulturhistoriska värden och en mycket fin landskapsbild gör det dock svårt att placera in nya hus så att det inte upplevs som störande i den värdefulla kulturmiljön. Dessutom skulle

endast ca sex friliggande hus få plats i området. En begränsad exploatering som skulle medföra ett stort ingrepp i landskapsbilden. Ingen exploatering föreslås därför i detta område.

Lägerskola

En lägerskola (alt naturskola) med möjlighet till enklare förläggning skulle kunna ge viss lokal sysselsättning. Ett förslag med denna innebörd har framförts från fritidsförvaltningen. Möjlighet att kombinera denna lägerskola med en 4H-gård med betesdjur bör undersökas. En sådan gård skulle kunna bidra till att marken hävdas och hålls öppen så att naturvärdena bibehålls. En naturstig som utgår från naturskolan vore också värdefull. Lämplig lokalisering av en sådan gård skulle eventuellt kunna vara Svärdsö gård. Örens udde (Ören 1:7, 1:92 och 1:57) föreslås bli naturreservat (alternativt naturvårdsområde).

Befintliga detaljplanlagda fritidsområden

”Fritidsbebyggelse kan tillkomma inom planlagt område där VA går att ordna”
(Översiktsplan för Nynäshamns kommun).

Möjligheten till ytterligare fritidsbebyggelse inom planutlagda områden på Torö, Svärdsö och Oxnö är minimala. Den vattenresurs som finns är redan ianspråktagen enligt SGU:s utredning. Studiet av SGU:s brunnsarkiv ger inte någon anledning att betvivla ovanstående resonemang. Stor risk för saltvatteninträngning i befintliga brunnar föreligger eftersom bebyggelsen är lokaliserad till kusten.

Befintliga detaljplanlagda fritidshusområden har under 1987 reviderats och belagts med nybyggnadsförbud, eftersom stora svårigheter finns att lösa den tekniska försörjningen. Det konstaterades i allmänhet, att detaljerade VA-utredningar inte har varit möjliga att genomföra i detta översiktliga planarbete. Endast vissa översiktliga VA-bedömningar har varit möjliga.

Torö

Sågsten, Trövik, Verkarö. Storbygården,
Mjösund- Sandvik

Dessa fritidshusområden bör inte konverteras, eftersom stor risk för saltvatteninträngning föreligger i kombination med svårighet att hitta tillräckliga mängder med vatten och avsaknad av lämpliga infiltrationsmarker för avloppsvatten.

I Storuddens fritidsområde har en av de gemensamma vattentäckerna förhöjd salthalt. (En större sprickzon går från Byviken och söderut vilket sannolikt orsakat att salt från havet nått grundvattnet). Tjocka lerlager gör det svårt att infiltrera avloppsvatten och dessutom saknas lämplig recipient. Byviken är reproduktionslokal för fisk. Avståndet till befintlig skola är alltför långt. SGU:s geostrålningskarta indikerar ett radonriskområde. Dricksvattnet kan få höga radonvärden.

Sågsten, Verkarö, Trävik, Mjösund och Sandvik är fritidshusområden där problem med saltvatten i brunnar är vanligt förekommande. Tunna jordlager med berg i dagen gör det mycket svårt att infiltrera avloppet. Dessutom har områdenas begränsade tillgång på vatten tagits i anspråk av befintlig bebyggelse. Nya bergborrade brunnar i området har gett lite vatten. Inga grovsediment förekommer inom dessa områden förutom ett mindre område inom Sågsten, vid Sågstens brygga och badplats.

Svärdsö

Nybyggnadsförbud gäller inom detaljplanelagda områden i avvaktan på att gemensamma avloppsanläggningar presenteras i detaljerad VA-utredning. Det råder förbud mot WC -avlopp. Förhöjda radonhalter kan förekomma inom detaljplanelagda områden.

Svärdsö kan delas in i fyra större avrinningsområden inom vilka man gemensamt bör lösa den tekniska försörjningen. Merparten av Svärdsö består av berg i dagen (på 0,5 meters djup). Grovsediment förekommer vid Nabben och Svärdsö gård, vilka är låglänta och flacka områden med hög grundvattenyta, vilka gör dem olämpliga för infiltration. Moränstråk förekommer, men bedöms inte vara av den storlek, att större gemensamma infiltrationsanläggningar är möjliga att anordna. Moränens beskaffenhet är dessutom okänd liksom dess mäktighet. Att konvertera de detaljplanelagda fritidshusområdena i sin helhet förefaller vara omöjligt ur teknisk försörjningssynpunkt. Att konvertera små begränsade delar av detaljplanelagda områden är ut planmässig synpunkt inte lämpligt.

Inom detaljplanerna B 502 och delar av B 509 (Svärdsö) kan eventuellt nybyggnadsförbudet för fritidshus hävas om det efter detaljerade VA-utredningar och geologiska undersökningar kan visas, att tillräckligt stora och lämpliga infiltrationsytor för gemensamt avlopp finns.

Oxnö

Oxnö är hårt exploaterat vid kusterna. Nybyggnadsförbud gäller inom två detaljplanelagda områden (B 574 och B 586) i avvaktan på att gemensamma avloppsanläggningar presenteras i detaljerad VA-utredning. Det råder förbud mot WC-avlopp på hela Oxnö.

Oxnögården (B 594) har gemensamt vatten och några fastigheter har WC-avlopp med slamsugning. Enligt riktlinjerna för avlopp får endast Bad- Disk- och Tvättvatten infiltreras eftersom den gemensamma vattentäkten kräver speciella skyddsföreskrifter. Detaljplanen har nyligen ändrats (fastställd 1988-06-16). Under detta arbete konstaterades, att en önskan fanns bland fastighetsägarna att bo året runt. Detta ansågs inte önskvärt "enligt den allmänna målsättningen för området, trots att avståndet till Nynäshamn inte är så långt" men samtidigt ansågs det "inte vara någon väsentlig nackdel ur kommunal service synpunkt". Permanentbosättningen var då betydande, vilket innebar att ca 1/3 av fritidsfastigheterna beboddes året runt (20 av 59 fastigheter). Resultatet blev en detaljplan där byggnadsarean på huvudbyggnaden begränsades till 75 m² och 30 m² uthus. Vägstandarden är god, 3,5 - 4,0 m. Den spontana omvandlingen fortsätter och avloppsproblem har uppkommit. Klagomål om illaluktande diken har förekommit. Gemensamt infiltrationsanläggning bedöms inte som möjlig att anordna eftersom det saknas lämpliga infiltrationsytor. Eftersom det inte torde finnas möjlighet att ordna gemensam avloppslösning, finns det för närvarande ingen anledning att ändra planbestämmelserna för detta område.

Ovanstående bebyggelse regleras av detaljplaner vilkas genomförandetid löper till 1992-06-30.

Bebyggelse utanför detaljplan

” *Områdesbestämmelser med begränsningar i byggrätterna för befintliga fritidshus utom plan bör övervägas*”. (Utställningsförslaget översiktsplan för Nynäshamns kommun).

Områdesbestämmelserna är en form för att reglera mark och vatten utanför detaljplan. De kan antas för begränsade områden för att säkerställa att syftet med översiktsplanen uppnås eller att ett riksintresse enligt naturresurslagen tillgodoses. Områdesbestämmelser har rättsverkan på samma sätt som detaljplanebestämmelser men reglerar i allmänhet endast ett begränsat antal frågor, t ex förändringar av befintlig bebyggelse eller ökad alternativt minskad lovplikt.

Eftersom risken för saltvatteninträngning i brunnar är uppenbar inom hela planområdet föreslås områdesbestämmelser för befintliga fritidshus utom detaljplan för att motverka oönskad permanentbosättning.

Ett antal områden på Torö, Oxnö och Svärdsö ligger utanför detaljplan. Särskilda områdesbestämmelser för byggnadsarea och lovplikt för vattentäktuttag föreslås. För fastigheter som ligger utanför samlad bebyggelse bör dessutom lovplikten utvidgas så, att tillbyggnader blir bygglovpliktiga.

Ekudden och herrhamratomten

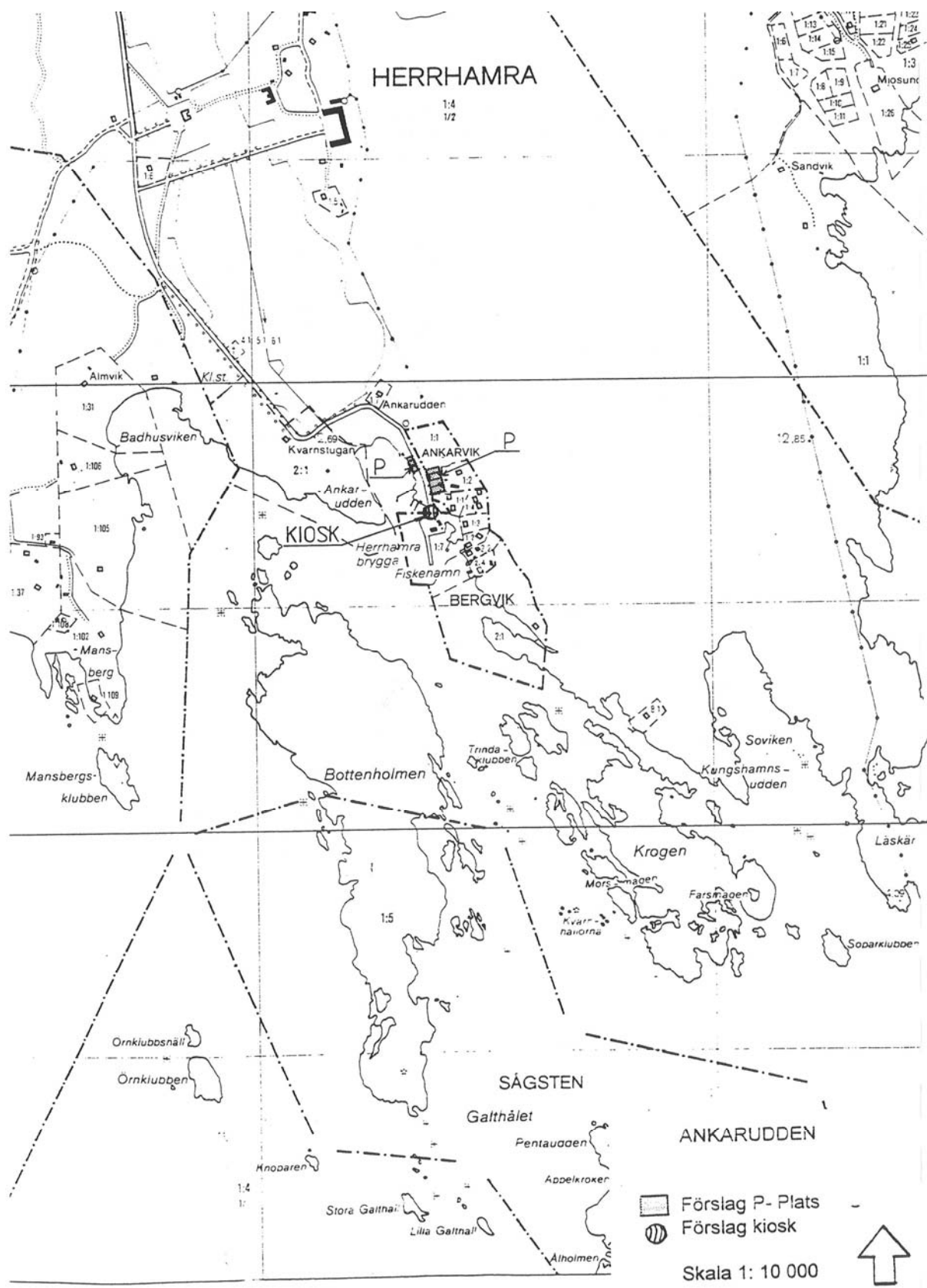
Höga naturvärden, brist på vatten och risk för saltvattenintrång samt tunna jordlager gör det omöjligt att tillåta ytterligare exploatering inom området. Områdesbestämmelser föreslås som begränsar byggnadsarean

Stattnäs, Nabben, västra Svärdsö och norra Svärdsö

Höga naturvärden och stor risk för saltvatteninträngning på grund av det kustnära läget samt tunna jordlager gör området olämpligt för ytterligare bebyggelse. Det är även olämpligt att tillåta större hus i områdena eller ytterligare fritidshus. Områdesbestämmelser som begränsar byggnadsarean föreslås därför för området.

Oxnö

Eftersom lämpliga infiltrationsytor för gemensam avloppsanläggning saknas inom vissa avrinningsområden för delar av Oxnö, bör inte ytterligare permanentbebyggelse tillkomma inom dessa områden. Områdesbestämmelser föreslås för dessa områden (delar av västra Oxnö och östra Oxnö samt för Ängsholmen).

Trafikförsörjning och parkeringsplatser

Tottnäsbron bör breddas för att underlätta för de areella näringarna. Nya byggnader i anslutning till reservatet för ny vägförbindelse och bro vid Tottnäs bör prövas mycket restriktivt.

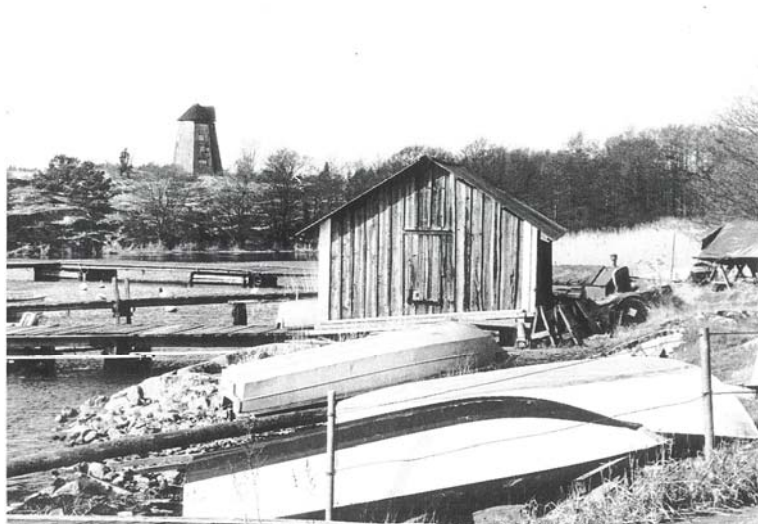
Fler parkeringsplatser bör anordnas på Ankarudden (Ankarvik 1:2) i kombination med att den nuvarande parkeringssituationen saneras. De bilplatser som ligger i direkt anslutning till bussens vändslinga bör slopas.

Parkeringsplatser föreslås också vid Reveln (Ören 1:110 mot gränsen mot Ören 1:90)

För att inte bullernivån ska överstiga 55 dBa bör inte hus lokaliseras närmare vägen än 40 m vid 70 km/h och 27 m vid 50 km/h.

Tottnäsbron

Ankarudden

LITTERATURFÖRTECKNING

Bengtsson, Bertil, 1979: Speciell fastighetsrätt.

Berggrundskartan skala 1:50 000, Af nr 125.

Beyer, M G, 1970 Grundvattenutvinning ur berg. Ur "Grundvatten", Norstedts, Stockholm.

Geostrålningskartan Nynäshamns Ny och SV edition nr 1 skala 1:50 000.

Ingelög, Torleif, 1981: Floravård i skogsbruket - Allmän del, Skogsvårdsstyrelsen.

Jordartskartan Nynäshamn Ny/SV skala 1:50 000 Ae nr 31

Knutsson, Gert/Morfeltdt, Carl-Olof, 1978: Vatten i jord och berg.

Müllern, Carl F, 1987: Översiktlig bedömning av VA-frågor inom vissa områden i Nynäshamns kommun, Grundvattensektionen, Jord- och vattenbyrån, SGU.

Naturvårdsverket Allmänna råd 87:6 Små avloppsanläggningar

Nynäshamns kommun: Kulturmiljöprogram (Länsstyrelsen rapport nr 13 1983)

Nynäshamns kommun: Översiktlig naturinventering, 1990.

Nynäshamns kommun: Beräkning av vägtrafikbuller, Tekniska kontoret.

Nynäshamns kommun: Varuförsörjningsplan 1989.

SCB IDemopak 1989-12-31 folkmängd Torö församling.

SGU:s brunnsarkiv protokollsutdrag från 1990-06-11.

Statens Naturvårdsverk, 1990, Allmänna råd 90:5, Strandskydd.

Sveriges Geologiska Undersökning, 1984 :Hydrologiska kartan över Stockholms län (skala 1:250 000) Ah nr 6 + beskrivning.

Tektoniska kartan skala 1:50 000 Af nr 125.

Tilly, Lena. 1990; Salt grundvatten i kustnära områden rapport; undersöknings- och bedömningsmetoder. Inst för mark-och vattenresurser, KTH och Länsstyrelsen i Stockholms län.

Verksamhetsplan 91 för Nynäshamns kommun.

GRUNDVATTENTILLGÅNGAR

GRUNDVATTENTILLGÅNG
ENLIGT SGU:S BED L / H

BERGBORRADE
BRUNNAR
MOMENTAN
KAP DELAT MED 2

RISK FÖR SALTVATTEN-
INTRÄNGING

SPRICKRIKT BERG

BERGGRUND

SVÄRDSÖ

HERRHAMRATOMTEN	125	420	1	nej	sedimentgnejs
EKUDDEN	500	495	2	nej	sedimentgnejs
STATTNÄS	2188	155	3	ja relativt	gnejsgranit
S SVÄRDSÖ B 502 509	4500	1752	2	ja relativt	gnejsgranit granit
BERGHOLMEN	317	1020	1	nej	gnejsgranit
NV SVÄRDSÖ	3888	886	1 till 2	ja relativt	sedimentgnejs
NO SVÄRDSÖ B 503 514 569 584	929	150	2	nej	gnejsgranit

OXNÖ

S OCH V OXNÖ	1612	835	3	nej	gnejsgranit
DEL AV V OXNÖ A 106	909	165	2 till 3	nej	sedimentgnejs
BREDLÖT	225	225	2	nej	sedimentgnejs
ÄNGSHOLMEN	312	62	2	nej	sedimentgnejs
OXNÖGÅRDEN (B 594)				ja relativt	gnejsgranit
OXNÖ UTOM DETALJPLAN	6542	2520		ja relativt	sedimentgnejs

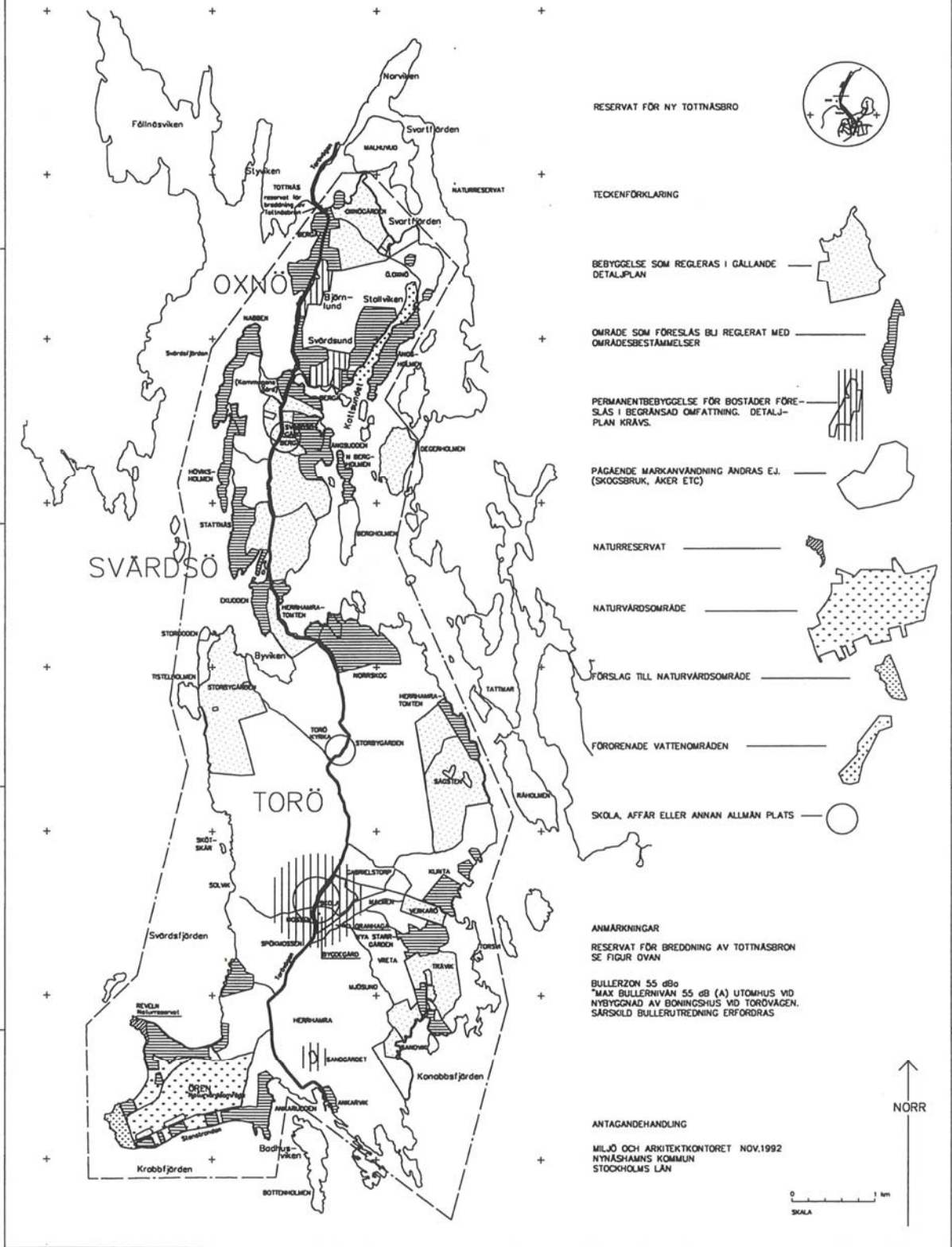
TORÖ

GABRIELSTORP (B 550)	983	258	2 till 3	nej	sedimentgnejs
TORÖ KYRKA		6015		3	ja
NORRSKOG	1335	1522		2	ja
TRÄVIK (B 542 571 573)	1050	2682		1	ja
MJÖSUND/SANDVIK	479	48		1	ja
STORBYGÅRDEN (A 103) B 570	5350	1850	1 till 2		ja
HERRHAMRA		790		2	nej
ÖREN	40833333	2712		1	nej
SÄGSTEN (B 528 538 582)	3625	8386		2	ja relativt
SÄGSTEN UTOM DETALJPLAN		492		1	ja

klass 1 mycket hög
klass 2 hög risk
klass 3 viss risk

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR TORÖ, SVÄRDSÖ och OXNÖ

RESERVAT FÖR NY TOTTNÄSBRO

TECKENFÖRKLARING

BEBYGGELSE SOM REGLERAS I GÄLLANDE
DETALJPLAN

OMRÅDE SOM FÖRESLÅS BLI REGLERAT MED
OMRÅDESBESTÄMMELSER

PERMANENTBEBYGGELSE FÖR BOSTÄDER FÖRE-
SLÅS I BEGRÄNSAD OMFATTNING. DETALJ-
PLAN KRÄVS.

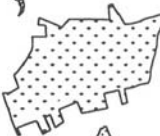
PÅGÅENDE MARKANVÄNDNING ANDRAS E.J.
(SKOGSBRUK, ÅKER ETC)

NATURRESERVAT

NATURVÅRDSOMRÅDE

FÖRSLAG TILL NATURVÅRDSOMRÅDE

FÖRORENADE VATTENOMRADEN

SKOLA, AFFÄR ELLER ANNAN ALLMÄN PLATS

ANMÄRKNINGAR

RESERVAT FÖR BREDDNING AV TOTTNÄSBRON
SE FIGUR OVAN

BULLERZON 55 dB
"MAX BULLERNIVÅN 55 dB (A) UTOMHUS VID
NYBYGGNAD AV BOSTÄDER VID TORÖVÄGEN.
SÄRSKILD BULLERUTREDNING ERFORDRAS

ANTAGANDEHANDLING

MILJÖ OCH ARKITEKTKONTORET NOV.1992
NYNÄSHAMNS KOMMUN
STOCKHOLMS LÄN

